ROČENKA

CHOV SKOTU V ČESKÉ REPUBLICE

2023

ČMSCH a.s. | ČESKOMORAVSKÁ SPOLEČNOST CHOVATELŮ

ICAR

VÚŽV

Českomoravská společnost chovatelů, a. s.

Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i., Praha – Uhříněves, Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s.

Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z. s., Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

R O Č E N K A

CHOV SKOTU V ČESKÉ REPUBLICE

Hlavní výsledky a ukazatele za rok 2023

Z podkladů dodaných spolupracujícími organizacemi zpracovali:

Jan Syrůček

David Lipovský

Martin Sládek

a kolektiv

Lektoroval: Josef Kučera

Praha, srpen 2024

OBSAH

1. ÚVOD 4
2. ZÁKLADNÍ UKAZATELE CHOVU SKOTU V ČR 5
3. PRODUKCE MLÉKA 7
4. PRODUKCE JATEČNÉHO SKOTU 13
5. VÝSLEDKY KONTROLY UŽITKOVOSTI (KU) DOJENÝCH KRAV 16
6. KONTROLA UŽITKOVOSTI (KU) MASNÝCH PLEMEN SKOTU 23
7. REPRODUKCE A INSEMINACE SKOTU 26
8. KONTROLA VÝKRMNOSTI BÝKŮ ČESKÉHO STRAKATÉHO PLEMENE 29
9. VYBRANÉ ÚDAJE Z ÚSTŘEDNÍ EVIDENCE SKOTU (ÚE) 30
10. VYBRANÉ UKAZATELE CHOVU SKOTU V KRAJÍCH ČR 36
11. ZÁVĚR 37
12. SUMMARY 38
13. PŘÍLOHY 39

1. ÚVOD

Za rok 2023 v ČR podle údajů Českého statistického úřadu produkce zemědělského odvětví dle předběžných výsledků v běžných cenách činila 177 mld. Kč, což je o 12 % méně než v roce předešlém. Produkce agrárního sektoru se tak, podobně jako v minulých letech, podílela zhruba 2,4 % na hrubém domácím produktu ČR. Odhadovaný ekonomický výsledek českého zemědělství za rok 2023 (zisk) podle zprávy Českého statistického úřadu dosáhl výše 14 mld. Kč, což představuje snížení meziročně až o 45 % a nejnižší hodnotu od roku 2011. Podobně jako v celém národním hospodářství, i v zemědělském sektoru stoupla v roce 2023 oproti roku 2022 průměrná hrubá mzda. Zaměstnáno bylo v sektoru „Zemědělství, lesnictví, rybářství“ zhruba 90 tis. osob s průměrnou hrubou mzdou 34 136 Kč, což představuje 79 % průměru ČR ve stejném roce a meziroční zvýšení o 6,8 %.

Až 40 % se na zemědělské produkci v roce 2023 podílela produkce živočišná, jejíž hodnota se v běžných cenách meziročně zvýšila o 6,9 %. Nárůst byl způsoben vyššími cenami většiny hlavních živočišných komodit, tj. včetně mléka a jatečného skotu. Výroba mléka za rok 2023 tvořila 54 % úrovně živočišné výroby (38 mld.) a produkce jatečného skotu zaujímala 13 % (9,3 mld.), což vypovídá o významnosti chovu skotu v českém agrárním sektoru.

Rok 2023 se vyznačoval v ČR hlediska národního hospodářství mj. nadprůměrnou inflací, která v ČR dosáhla v průměru za rok 10,7 %, což se promítlo i v růstu cen vstupů do zemědělské výroby, včetně chovu skotu. Chovatelé skotu se vedle růstu vstupních cen musejí dlouhodobě vypořádávat i s kolísáním výkupních cen. Zejména u výkupních cen mléka je z dlouholetého pohledu patrná její výrazná nestálost, která způsobuje nemalé rozdíly v rentabilitě chovatelů. V roce 2023 byla při srovnání s rokem 2022 v průměru v ČR nižší cena mléka nakupovaného českými mlékárnami. Naproti tomu se výrobní náklady vlivem růstu cen vstupů nejspíše zvýšily.

Tuzemský sektor produkce mléka se vyznačuje neustále rostoucí průměrnou dojivostí krav, která bývá nejvyšší v Evropě i na světě. Při stabilních stavech dojených krav v posledních letech se díky tomu zvyšuje celková produkce mléka v ČR. Neměnné stavy skotu tvoří v posledních letech i na stabilní úrovni produkci jatečného skotu.

Mléko a hovězí maso patří mezi zemědělské komodity, ve kterých je ČR dlouhodobě soběstačná. Významný je export syrového mléko a živého skotu. U těchto dvou položek bývá zpravidla výrazně kladné saldo (vývoz o nemalé procento převyšuje dovoz). A naproti tomu se do ČR více dováží, než z ČR vyváží mléčné výrobky a hovězí maso. Důvodem vývozu mléka a živých zvířat mohou být z pohledu chovatelů i vyšší ceny v okolních státech. V ČR ceny jatečného skotu, stejně jako spotřebitelské ceny hovězího masa, zejména v posledních dvou letech výrazněji rostly.

V ČR se dlouhodobě udržuje vysoký podíl krav zapojených do kontroly mléčné užitkovosti. Ve srovnání s ostatními státy, má ČR vysokou průměrnou velikost podniků a stájí v kontrole mléčné užitkovosti.

2. ZÁKLADNÍ UKAZATELE CHOVU SKOTU V ČR

K 31. prosinci 2023 se chovalo na území ČR celkem 1,37 mil. kusů skotu (tab. 1), což představuje oproti roku předešlému snížení o 20 899 kusů (-1,5 %). Nižší počet oproti stavu k 31. 12. 2022 byl především býků nad 1 rok (-10,4 %) a krav BTPM (-5,3 %). Z dlouhodobého vývoje stavů od roku 2010 (graf 1 a 2) je patrné, že se zvýšily stavy skotu i krav celkem a to o 50 tis. kusů (3,8 %), resp. o 27 tis. kusů (4,9 %). Z grafů 3 a 4 vyplývá, že zatímco se v letech 2010 až 2023 počty krav dojených snížily o 18 tis. kusů (-4,7 %), tak byl tento pokles více než kompenzován růstem počtu krav BTPM, který se zvýšil v těchto letech o 44 tis. kusů (26,6 %).

Tab. 1: Početní stavy hospodářských zvířat k 31. 12. daného roku (tis. kusů)

Ukazatel	2020	2021	2022	2023
Skot celkem	1 340	1 359	1 390	1 370
Z toho telata do 6 měs. věku	192	196	192	196
Mladý skot 6 –12 měs.	213	212	215	212
Býci nad 1 rok	109	109	127	114
Jalovice 1 – 2 roky	203	204	209	211
Jalovice nad 2 roky	63	64	69	68
Krávy celkem	560	574	579	568
Z toho dojené krávy	357	362	357	358
krávy BTPM	203	212	222	211
Prasata celkem	1 546	1 493	1 329	1 362
Drůbež celkem	22 992	25 788	23 764	21 957

Pramen: ČSÚ

Graf 1: Stavy skotu k 31. 12. daného roku

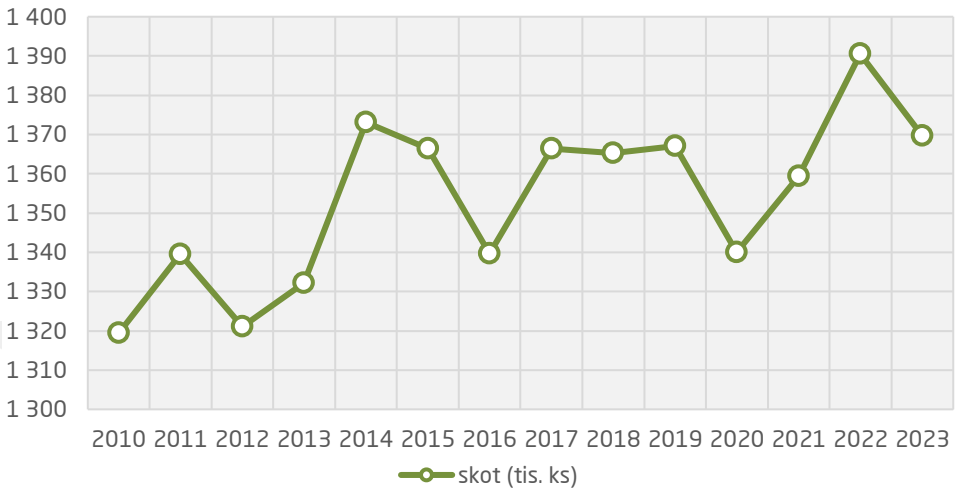

Pramen: ČSÚ

Graf 2: Stavy krav k 31. 12. daného roku

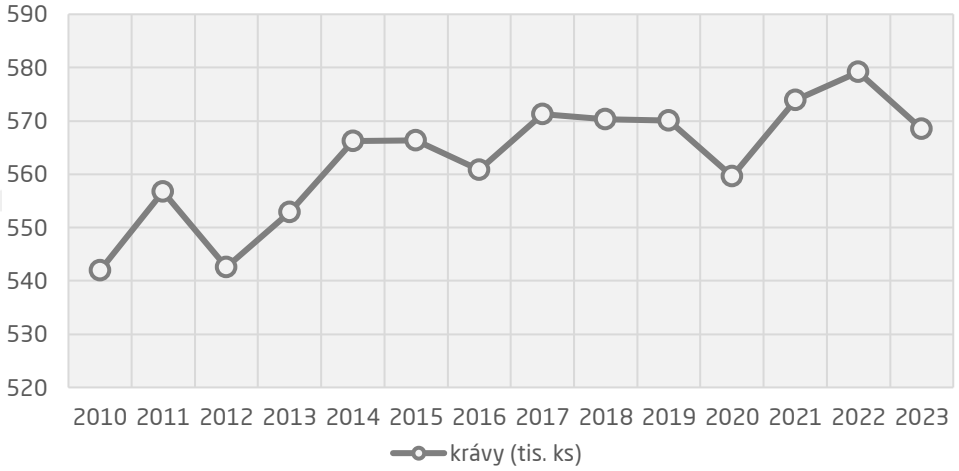

Pramen: ČSÚ

Obtížné je však dosažení ekologického a ekonomického využívání TTP stávajícími stavy skotu a dalších přežvýkavců. Z údajů v tab. 2 je zřejmé, že stavy skotu a krav na 100 ha zemědělské půdy v posledních letech stagnovaly. K 31. 12. 2023 připadalo na 100 ha obhospodařované zemědělské půdy celkem cca 43,7 DJ (bez koní), z čehož bylo 74 % skotu, 18 % prasat, 6 % drůbeže a 2 % ovcí a koz.

Tab. 2: Počet dobytčích jednotek (DJ)[1] na 100 ha zem. půdy[2] (k 31.12.)

Ukazatel	Jednotka	2019	2020	2021	2022	2023
skot	ks/100 ha	38,8	38,0	38,5	39,4	38,8
	DJ/100 ha	32,4	31,8	32,2	33,2	32,5
prasata	ks/100 ha	42,8	43,9	42,3	37,6	38,5
	DJ/100 ha	8,8	9,0	8,7	7,7	7,9
drůbež	ks/100 ha	662	652	731	673	621
	DJ/100 ha	2,6	2,6	2,9	2,7	2,5
ovce a kozy[3]	ks/100 ha	6,9	6,6	5,9	5,6	5,9
	DJ/100 ha	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8
celkem	DJ/100 ha	44,8	44,3	44,6	44,4	43,7

[1] přepočet z kusů na dobytčí jednotky (DJ) dle metodiky ČSÚ: skot do jednoho roku 0,4; býci nad jeden rok 1,2; ostatní skot nad jeden rok 1,0; prasnice 0,3; ostatní prasata 0,2; ovce 0,14; kozy 0,1; drůbež 0,004;

[2] na hektar obhospodařované zemědělské půdy k 31. 5. daného roku;

[3] stavy ovcí a koz do roku 2023 k 1.4. daného roku.

Pramen: vlastní výpočty, ČSÚ.

Graf 3: Stavy dojených krav k 31. 12. daného roku

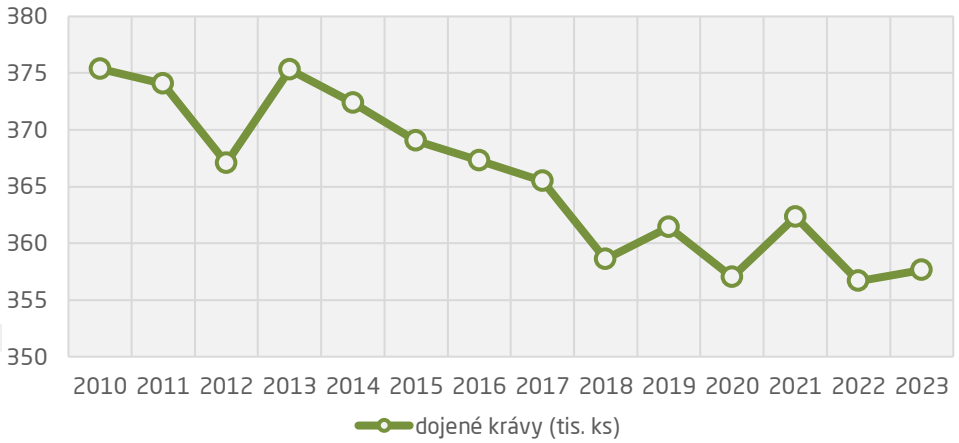

Pramen: ČSÚ

Graf 4: Stavy krav bez tržní produkce mléka k 31. 12. daného roku

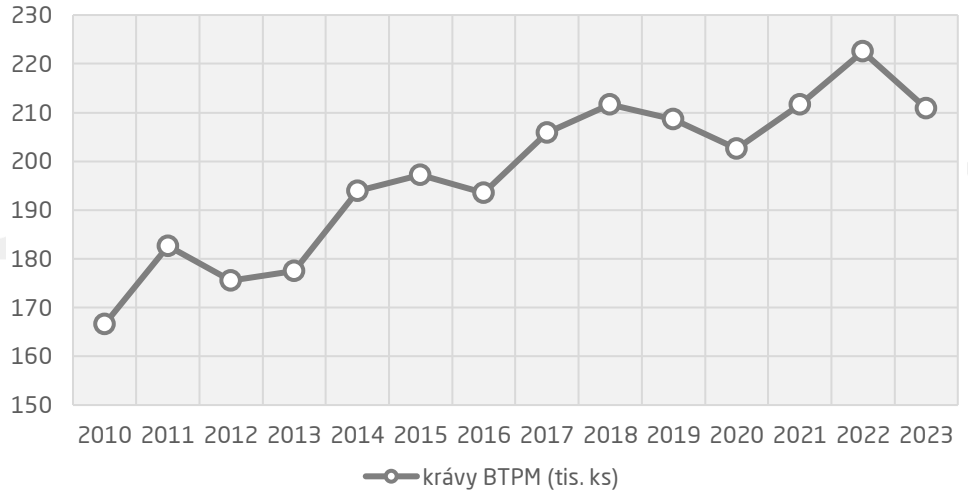

Pramen: ČSÚ

3. PRODUKCE MLÉKA

VÝROBA A SPOTŘEBA MLÉKA

Z ukazatelů v tab. 3 je zřejmé, že se v letech 2019 až 2023 průměrný stav dojených krav v ČR téměř nezměnil. Oproti tomu průměrná roční dojivost měla rostoucí tendenci, z 8 471 litrů v roce 2019 se zvýšila na 9 352 litrů v roce 2023 (+10 %). V letech 2019 až 2023 došlo v souladu se zvyšováním dojivosti také ke zvýšení objemu vyrobeného, resp. prodaného mléka ke zpracování (graf 5). V roce 2023 byla celková výroba, resp. tržní produkce 3 384, resp. 3 288 mil. litrů mléka. Ve sledovaném období byla patrná vysoká variabilita nákupní ceny mléka, obdobně jako ve státech EU. Nejvyšší cena byla v roce 2022.

Tab. 3: Ukazatele výroby mléka

Ukazatel	Jed.	2019	2020	2021	2022	2023
Dojnice (Ø stav)	tis.	363	358	361	356	362
Ø denní dojivost	l/krávu	23,21	24,30	24,43	24,89	25,62
Ø roční dojivost	l/krávu	8 471	8 893	8 916	9 084	9 352
Produkce mléka	mil. l	3 073	3 182	3 223	3 251	3 384
Tržní produkce mléka	mil. l	2 975	3 084	3 124	3 161	3 288
Tržnost	%	96,80	96,90	96,90	97,20	97,20
Tučnost mléka[1)]	%	3,92	3,89	3,88	3,89	3,84
Nákupní cena mléka[1)]	Kč/l	8,86	8,54	9,04	11,40	10,97

[1)] mléko nakupované českými mlékárnami - výsledky zjišťování Mlék (MZe) 6-12, Pramen: ČSÚ

Tab. 4: Bilance zahraničního obchodu s mléčnými výrobky (mil. Kč)

Ukazatel	2019	2020	2021	2022	2023
Vývoz	18 713	19 410	20 856	27 262	27 872
Dovoz	14 927	15 157	16 719	20 706	19 914
Saldo	**+3 786**	**+4 253**	**+4 137**	**+6 556**	**+ 7 958**

Pozn.: Harmonizovaný systém (4), kód zboží 0401 až 0406;
Pramen: ČSÚ. Pohyb zboží přes hranice.

Tab. 5: Bilance produkce a využití mléka (mil. litrů)

Ukazatel	2019	2020	2021	2022	2023[1)]
Počáteční zásoba mléka	74	72	69	81	67
Výroba mléka	3 073	3 182	3 223	3 251	3 384
Nákup mléka (mlékárnami v ČR)	2 497	2 614	2 645	2 666	2 695
Dovoz mléka a mléčných výrobků	1 065	1 066	1 112	1 095	1 177
Celková nabídka	3 636	3 752	3 826	3 841	3 939
Domácí spotřeba	2 280	2 387	2 393	2 332	2 359
Vývoz mléčných výrobků	1 284	1 296	1 352	1 442	1 516
Konečná zásoba výrobků	72	69	81	67	64
Podíl dovozu na spotřebě (%)	46,7	44,7	46,5	46,9	49,9
Podíl vývozu z nákupu mléka (%)	51,4	49,6	51,1	54,1	56,3
Stupeň soběstačnosti (%)	134,8	133,3	134,7	139,4	143,4

[1)] Odhadovaný údaj.
Pozn.: přepočet na ekvivalent mléka.
Pramen: MZe (komoditní karta Mléko duben 2024).

Tab. 6: Spotřeba mléka a mléčných výrobků (kg/rok)

Druh/kg/rok	2019	2020	2021	2022	2023[1)]
Mléko a mléčné výrobky	249,0	262,6	263,0	247,0	254,9
z toho kravské mléko	248,9	262,5	262,9	246,9	254,9
z toho kozí mléko	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Konzumní mléko kravské	58,8	59,3	58,4	59,5	56,2
Máslo	5,4	5,7	5,3	5,2	4,9
Sýry celkem	13,4	13,8	14,3	14,4	13,3
z toho tavené	1,8	1,9	1,9	2,1	1,9
z toho přírodní	12,0	12,4	12,5	11,7	11,4
Tvarohy	4,7	4,8	4,7	4,9	4,7
Ostatní mléčné výrobky	35,2	36,3	37,2	35,7	34,7
Mléčné konzervy	1,4	2,1	2,1	2,0	2,4

[1)] *Odhadovaný údaj.*
Pozn.: přepočet na ekvivalent mléka.
Pramen: MZe.

V porovnání s rokem 2019 došlo v roce 2023 k nárůstu celkové nabídky mléka, dovozu i vývozu mléka a mléčných výrobků a též domácí spotřeby mléka (tab. 5). Z jednoduché bilance produkce a využití mléka rovněž vyplývá, že v roce 2023 se meziročně mírně zvýšila celková nabídka mléka (díky růstu dojivosti), dle odhadů se zvýšila i domácí spotřeba a došlo též k růstu vývozu u komodity mléko a mléčné výrobky. Významným faktorem ovlivňujícím výrobu, odbyt a nákupní ceny je domácí spotřeba mléka a mléčných výrobků (tab. 6). V letech 2019 až 2021 se v přepočtu na obyvatele spotřeba mléka a mléčných výrobků celkem (v hodnotě mléka) zvýšila (na 263 kg/obyv.), avšak v následujících dvou letech mírně klesla.

ČR je v produkci mléka dlouhodobě soběstačná. Stupeň soběstačnosti se v roce 2023 oproti roku 2021 zvýšil o 4 procentní body na odhadovaných 143,4 %, což lze dohledat v tab. 5.

Bilance zahraničního obchodu (tab. 4) s mléčnými výrobky ve finančním vyjádření vykazuje dlouhodobě pozitivní saldo. V roce 2023 podle údajů databáze pohybu zboží přes hranice (ČSÚ) dosáhla bilance zahraničního obchodu 7 958 mil. Kč. Mezi roky 2022 a 2023 se zvýšil ve finančním vyjádření vývoz, zatímco dovoz se naopak snížil. Dlouhodobě vyšší je vývoz oproti dovozu v položce „mléko a smetana nezahuštěná neslazená“ (saldo za rok 2023 činilo 11 mld. Kč). Oproti tomu v položkám máslo a sýry je saldo záporné, resp. dovoz převyšuje vývoz. Za rok 2023 bylo saldo u másla, resp. u sýrů ve výši -2,9, resp. -3,0 mld. Kč. Důvodem vyššího ocenění vývozu v letech 2022 a 2023 byly především vyšší ceny, což ovlivnilo i dovoz mléka a mléčných výrobků.

Graf 5: Produkce mléka v ČR

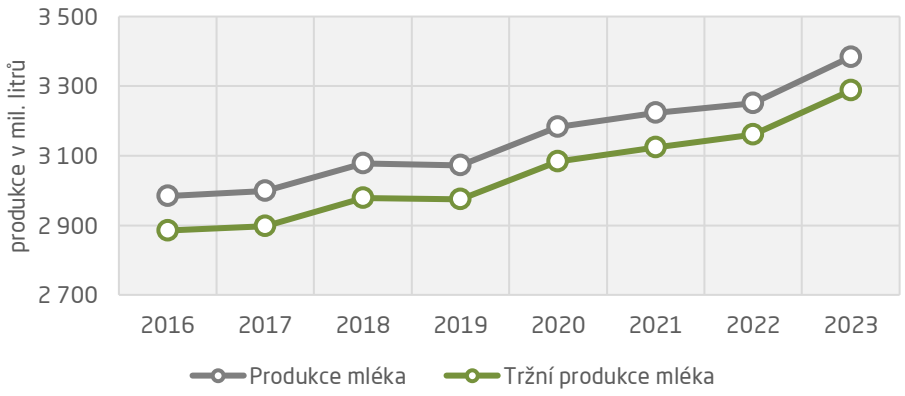

Pramen: ČSÚ

Graf 6: Tržnost mléka

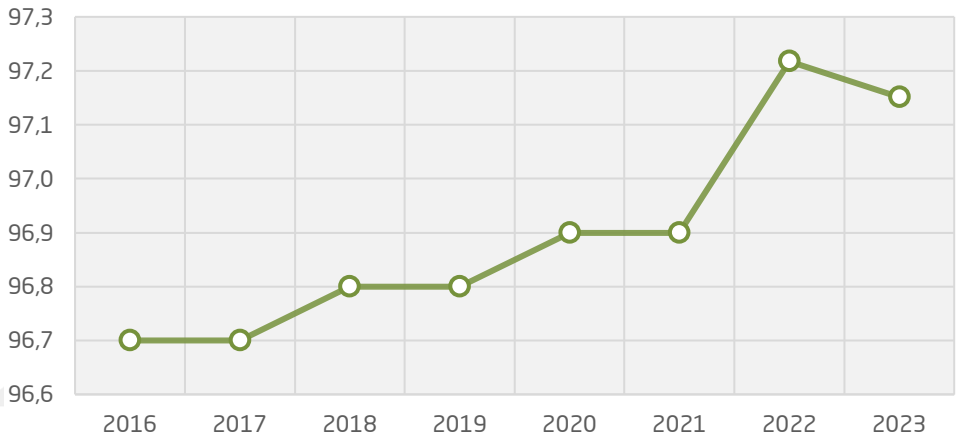

Pramen: ČSÚ

Graf 7: Průměrná roční výkupní cena mléka placená mlékárnami v ČR

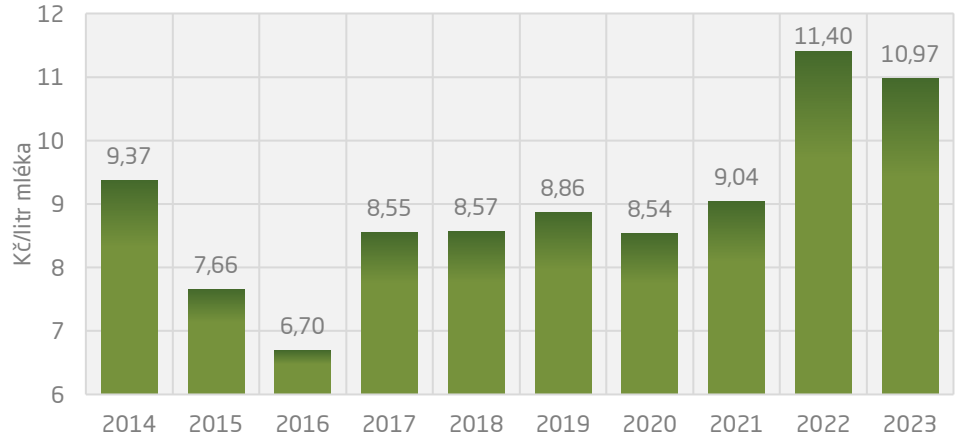

Pramen: Výsledky statistického zjišťování Mlék (MZe) 6-12 (MZe)

Graf 8: Výkupní cena mléka placená mlékárnami v ČR v roce 2023

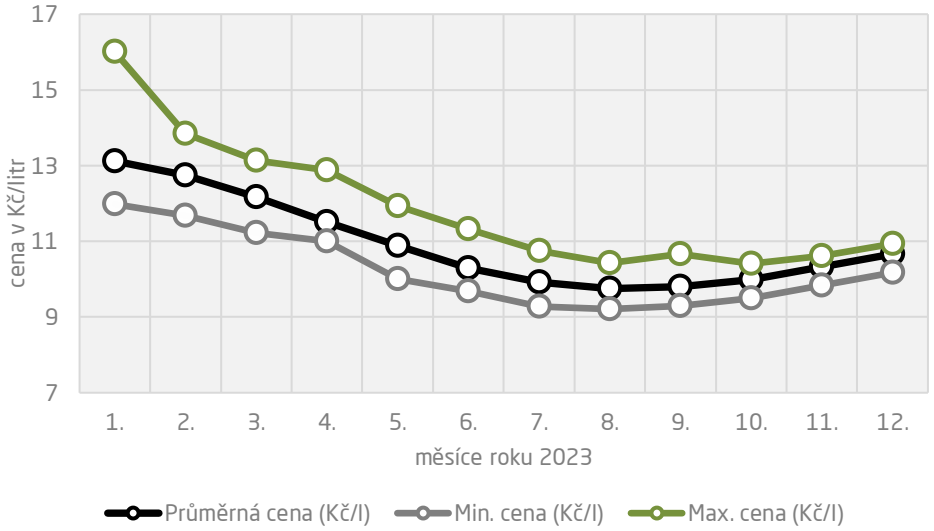

Pramen: Výsledky statistického zjišťování Mlék (MZe) 6-12 (MZe)

VÝSLEDKY STATISTICKÉHO ZJIŠŤOVÁNÍ MLÉK (MZE) 6-12. MĚSÍČNÍ VÝKAZ O NÁKUPU MLÉKA, O VÝROBĚ A UŽITÍ VYBRANÝCH MLÉKÁRENSKÝCH VÝROBKŮ

V roce 2023 byla v ČR průměrná cena nakupovaného mléka českými mlékárnami dle údajů MZe ve výši 10,97 Kč za litr (graf 7), což představuje snížení oproti roku 2022 o 0,43 Kč za litr (-4 %), avšak druhá nejvyšší za posledních deset let (2014 až 2023). Nejvyšší cena byla v roce 2022 (11,40 Kč za litr). Od ledna do září roku 2023 cena v průměru v ČR klesala (pokles z 13,12 na 9,80 Kč na litr) a od října do prosince se zvýšila úroveň 10,66 Kč na litr (graf 8).

JAKOST SYROVÉHO KRAVSKÉHO MLÉKA

Systém kontroly kvality mléka zahrnuje hygienický dozor nad chovem dojnic a způsobem získávání mléka (SVS ČR), prověřování kvality dodávek mléka na sběrných místech (podle ujednání uvedeném v kupních smlouvách) a odběr a analýzy vzorků mléka (zpracovatel nebo pověřené laboratoře). Analytickou činnost v oblasti kontroly hygieny a jakosti nakupovaného mléka vykonávají akreditované laboratoře, z nichž největší podíl připadá na laboratoř ČMSCH, a. s. Zbývající vzorky jsou analyzovány v Centrální laboratoři Madeta Agro, a. s., se sídlem v Českých Budějovicích a ve dvou zahraničních laboratořích (v Sasku a Bavorsku).

Pro výkon veterinárního dozoru nad výrobou a zpracováním mléka využívá SVS ČR výsledky analýz parametrů stanovených hygienickými předpisy EU. Jedná se o obsah mikroorganismů (CPM) při 30 °C, počet somatických buněk (PSB) a obsah reziduí inhibičních látek (RIL). Tyto jakostní parametry jsou laboratořemi předávány do Informačního centra SVS.

LABORATORNÍ ANALÝZY - KONTROLA SPRÁVNOSTI VÝSLEDKŮ

Systém kontroly výsledků analýz vzorků mléka vychází z vazby rutinních laboratoří na laboratoře referenční. Jejich hlavním úkolem je pravidelná kalibrace a kontrola přesnosti (mezilaboratorními testy) kalibrace přístrojů k analýzám vzorků.

V ČR jsou v provozu následující národní referenční laboratoře pro syrové mléko:

- Pro základní chemické složení syrového mléka (ve VÚM Praha)
- Pro somatické buňky (ve SVÚ Praha)
- Pro stanovení RIL (ve SVÚ Praha)
- Pro mikrobiologické kvalitativní ukazatele mléka (ve VÚM Praha)

Do zkvalitňování systému kontroly jakosti nakupovaného mléka přispívají pracovníci laboratoří školením a zkouškami pracovníků odebírající vzorky mléka, kontrolou vzorkovacích automatů na svozových cisternách a odborným poradenstvím v oblasti prvovýroby mléka, managementu chovu dojnic a využívání výsledků rozborů mléka. Z výsledků vycházejících ze vzorků pro zpeněžování, zpracovaných v LRM Brno (graf 9 a 10) vyplývá, že jakost syrového mléka je poměrně stabilní a odpovídá stanoveným požadavkům. Za pozitivní je nutno považovat trend zařazení doplňkových mikrobiologických parametrů mezi ukazatele k hodnocení jakosti mléka.

Systém detekce reziduí inhibičních látek (RIL) je založen na pravidelném hodnocení všech cisternových vzorků při příjmu v mlékárnách. V případě pozitivního zjištění jsou analyzovány jednotlivé vzorky příslušné svozové linky za účelem zjištění, kterým dodavatelem bylo mléko znehodnoceno. V laboratořích ČMSCH, a. s., se mimo tento základní systém provádějí rozbory RIL bazénových vzorků odebraných pro stanovení mikrobiologické kvality nakupovaného mléka z jednotlivých svozných míst. Výsledky potvrzují pokles na RIL pozitivních vzorků.

Graf 9: Počet somatických buněk v syrovém kravském mléce

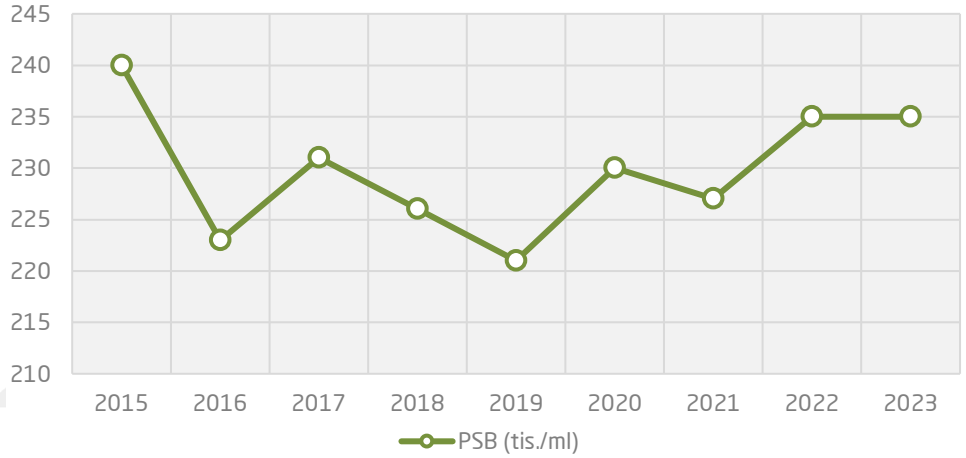

Pramen: ČMSCH, a. s.

Graf 10: Celkový počet mikroorganismů v syrovém kravském mléce

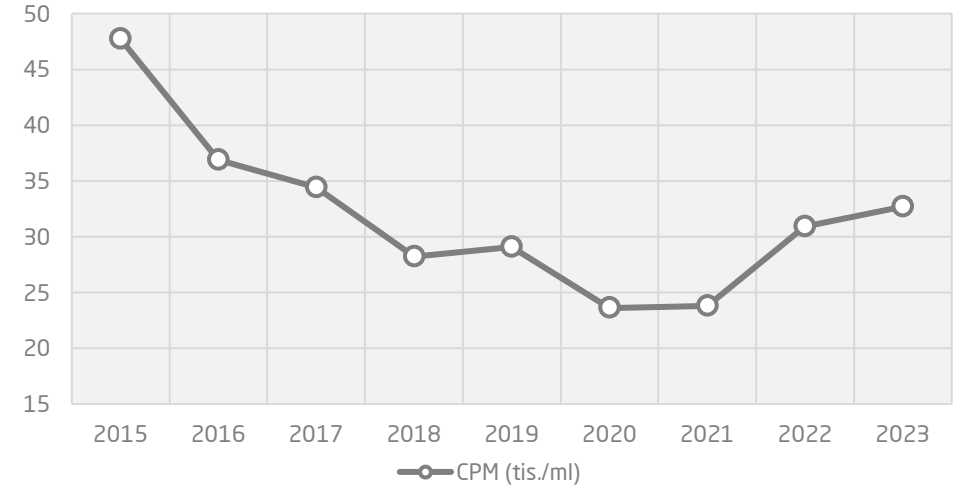

Pramen: ČMSCH, a. s.

EKONOMICKÉ UKAZATELE VÝROBY MLÉKA V ČR V ROCE 2023

Průměrné ekonomické ukazatele výroby mléka (tab. 7) vycházejí z údajů od 143 podniků s chovem dojených krav v ČR za rok 2023 a byly zpracovány pracovníky VÚŽV, v. v. i. Celkově byla vyhodnocena užitkovost od 72 880 krav (30 037 plemene českého strakatého skotu a 42 843 holštýnského plemene), což představuje v průměru 510 krav v podniku a tvoří to zhruba 20 % populace dojených krav v ČR. V souboru podniků se dojivost pohybovala mezi 5 479 a 14 437 litry na krávu a rok při průměru 9 580 litrů mléka

Oproti průměru podniků za rok 2022 (n=126) byla dojivost vyšší o 202 litrů (+ 2,2 %). Mírně vyšší byla průměrná dojivost u hodnoceného souboru podniků také ve srovnání s průměrem ČR za rok 2023, kde dojivost dle údajů ČSÚ byla 9 352 litrů.

Tab. 7: Ekonomické ukazatele výroby mléka (n = 143, 2023)

Ukazatel	kalkulace v Kč na			
	krávu	KD	Litr prodaného mléka	
			Kč	%
Náklady na krmiva a steliva	44 995	123,3	4,84	43,7
Pracovní náklady	14 284	39,1	1,54	13,9
Odpisy krav	7 530	20,6	0,81	7,3
Odpisy majetku	4 370	12,0	0,47	4,2
Vet. výkony + léky a desinfekce	4 037	11,1	0,43	3,9
Opravy a udržování	3 518	9,6	0,38	3,4
Energie	2 898	7,9	0,31	2,8
Plem. výkony a inseminace	1 870	5,1	0,20	1,8
Pojištění majetku a krav	541	1,5	0,06	0,5
Režijní náklady	12 696	34,8	1,37	12,3
Ostatní nákladové položky	6 186	16,9	0,67	6,0
Náklady celkem	**102 925**	**282,0**	**11,07**	**100**
Odpočet vedlejších výrobků[1)]	5 558	15,2	0,60	5,4
Náklady po odpočtu	**97 367**	**266,8**	**10,47**	**94,6**
Tržby za mléko	103 474	283,5	11,13	x
Zisk (bez dotací)	+6 107	+16,7	+0,66	x

[1)] telata a statková hnojiva;
Pramen: VÚŽV, v. v. i.

Nejvyššími nákladovými položkami chovu dojených krav u hodnocených podniků byly náklady na krmiva (43,7 %), pracovní náklady (13,9 %), režie (12,3 %) a odpisy krav (7,3 %). Tyto čtyři největší nákladové položky představují 77,2 % celkových nákladů. Průměrné celkové náklady za rok 2023 u analyzovaného souboru dosáhly výše 103 tis. Kč na krávu a rok, tj. 282 Kč na krmný den. Odpočtem vedlejších výrobků (ve výši 5,4 % sumy nákladů dle certifikované metodiky z roku 2023) vychází náklady po odpočtu ve výši 97 tis. Kč na krávu a rok a 267 Kč na krmný den. Při tržní produkci mléka 9 301 litrů na krávu a rok, činily náklady po odpočtu vedlejších výrobků 10,47 Kč na litr prodaného mléka. V roce 2023 bylo v souboru podniků při průměrné výkupní ceně mléka 11,13 Kč na litr v průměru bez započítání dotací dosaženo zisku 0,66 Kč na litr prodaného mléka.

4. PRODUKCE JATEČNÉHO SKOTU

V období posledních čtyř let (2020 až 2023) se zvýšily početní stavy skotu celkem o 30 tis. kusů, nepatrně vyšší byly i stavy dojnic o 1 tis. ks a o 8 tis. ks se navýšily stavy krav bez TPM. Z tab. 9 je rovněž patrné, že se v uplynulých čtyřech letech zvýšila produkce jatečného skotu, a naopak snížila celková tuzemské spotřeba hovězího a telecího masa. Dovoz se mezi roky 2020 a 2023 míně snížil a vyšší navýšení bylo zjevné ve vývozu živého skotu a hovězího masa. Ve všech zkoumaných letech byla produkce soběstačná, mezi roky 2021 až 2023 se soběstačnost zvýšila vlivem růstu produkce jatečného skotu a poklesu spotřeby hovězího a telecího masa. V roce 2023 je odhadovaná soběstačnost na úroveň 132 % a dle odhadovaných údajů v komoditní kartě Skot (MZe, pramen ÚZEI) má být soběstačná i produkce v roce 2024 (131 %).

Tab. 8: Zahraniční obchod s hovězím masem

Typ	Jednotka	2019	2020	2021	2022	2023
Vývoz	Tun	13 091	13 250	12 314	14 345	16 112
	Mil. Kč	1 419	1 372	1 345	1 978	2 064
	Kč/kg	108,42	103,51	109,22	137,87	128,11
Dovoz	Tun	41 450	36 859	40 553	40 635	43 054
	Mil. Kč	4 641	3 995	4 600	5 699	5 980
	Kč/kg	111,98	108,39	113,42	140,24	138,89
Saldo	Tun	-28 358	-23 608	-28 239	-26 290	-26 942
	Mil. Kč	-3 222	-2 624	-3 255	-3 721	-3 916
	Kč/kg	-3,56	-4,88	-4,20	-2,37	-10,77

Pramen: ČSÚ, pohyb zboží přes hranice, HS-4, položky 0201 a 0202 (bez dopočtů).

Tab. 9: Základní ukazatele produkce jatečného skotu a hovězího masa

Ukazatel	Jednotka	2020	2021	2022	2023
Početní stav skotu celkem[1)]	tis. ks	1 340	1 359	1 390	1 370
z toho dojné krávy[1)]	tis. ks	357	362	357	358
z toho krávy bez TPM[1)]	tis. ks	203	212	222	211
z toho krávy celkem[1)]	tis. ks	560	574	579	568
Produkce jat. skotu celkem[2)]	tis. t ž.hm	165,0	164,8	170,2	170,4[4)]
na krávu	kg ž. hm	295	287	294	300[4)]
Spotřeba hov. a tel. masa clk.	tis. t. ž. hm	132,7	135,5	134,0	129,2[4)]
na osobu	kg na rok	8,88	9,48	8,86	-[5)]
Dovoz skotu a hov. masa	tis. t ž. hm.	76,4	82,1	79,9	84,3[4)]
Vývoz skotu a hov. masa	tis. t ž. hm.	108,8	110,9	115,5	125,9[4)]
Soběstačnost[3)]	%	124,3	121,6	127,0	131,8[4)]

[1)] stavy k 31. 12. daného roku;

[2)] produkce na krávu je počítána z výroby v ž. hm. na stav krav k 31.12. v daném roce;

[3)] soběstačnost stanovena podílem celkové prod. jat. skotu a spotřeby hovězího a telecí masa;

[4)] odhadované údaje dle komoditní karty skot (květen 2024) - odhad ÚZEI;

[5)] údaj spotřeby za rok 2023 není k dispozici.

Pramen: MZe (komoditní karta Skot květen 2024); ČSÚ.

Tab. 10: Dovoz živého skotu do ČR

Rok	Kusů	Tun ž. hm.	Mil. Kč	Kč/kus
2019	5 598	3 009	132	23 631
2020	7 479	4 357	177	23 626
2021	5 978	3 438	148	24 759
2022	1 088	633	32	29 205
2022	2 815	1 533	109	38 566

Pramen: *ČSÚ, pohyb zboží přes hranice, HS-4, položka 0102 (bez dopočtů).*

Tab. 11: Vývoz živého skotu z ČR

Rok	Kusů	Tun ž. hm.	Mil. Kč	Kč/ks
2019	242 576	82 361	4 553	18 769
2020	221 680	75 344	4 018	18 127
2021	229 596	78 298	4 374	19 051
2022	231 484	80 139	5 193	22 432
2023	243 612	86 097	5 799	23 804

Pramen: ČSÚ, pohyb zboží přes hranice, HS-4, položka 0102 (bez dopočtů).

Graf 11 Vývoz a dovoz živého skotu z a do ČR (kusů)

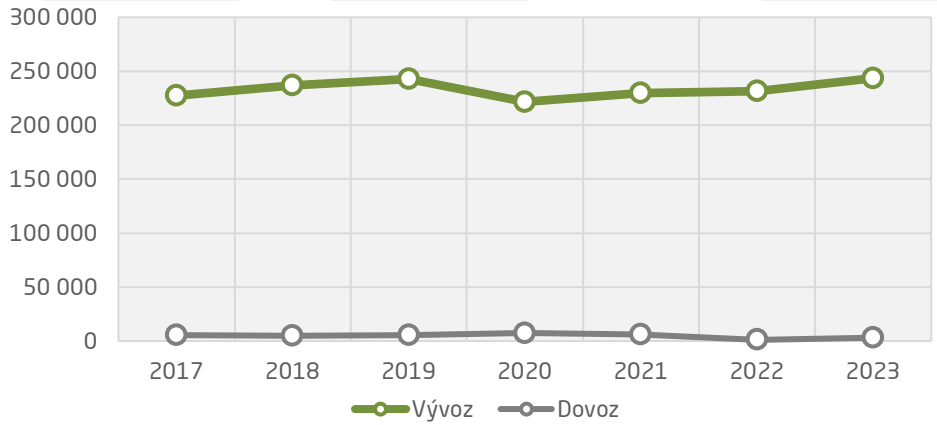

Pramen: ČSÚ, pohyb zboží přes hranice, HS-4, položka 0102 (bez dopočtů).

Ze statistiky zahraničního obchodu s hovězím masem a živým skotem (tab. 8, 9 a 11 a graf 11) vyplývá, že u hovězího masa převládá záporné saldo (vyšší dovoz nad vývozem), zatímco u živého skotu se ve větší míře realizuje vývoz živých zvířat oproti dovozu, což vytváří značně kladné saldo. Důvodem vysokých vývozů mohou být rozdílné ceny zejména v okolních státech.

PORÁŽKY JATEČNÉHO SKOTU

V letech 2019 až 2023 došlo ke snížení počtu porážek jatečného skotu celkem na jatkách o 11 tis. kusů, resp. o 4 % (tab. 12). Nejvíce se v ČR porážely jatečné krávy (46 % v roce 2023) a býci a voli (39 % v roce 2023). Porážky jalovic se podílely na celkových porážkách 12 % v roce 2023 a porážky mladého skotu a telat byly zanedbatelné (dohromady 3 % v roce 2023). Za posledních pět let došlo k poklesu porážek zejména u jatečných býků a volů (mezi roky 2019 a 2023 se snížil počet o 12 tis. kusů, tj. o 12 %).

Tab. 12: Porážky jednotlivých kategorií jatečného skotu na jatkách v ČR

Kategorie	2019	2020	2021	2022	2023
Býci + voli	101	100	100	91	89
Krávy	104	101	100	99	105
Jalovice	26	26	26	25	26
Mladý skot	2	2	2	3	3
Telata	6	6	6	5	5
Skot celkem	239	235	235	223	228

Pramen: ČSÚ

CENY JATEČNÉHO SKOTU A HOVĚZÍHO MASA

Ceny zemědělských výrobců (CZV), ceny průmyslových výrobců (CPV) a spotřebitelské ceny (SC) v letech 2019 až 2021 nezaznamenaly výraznější změny. Zvýšení bylo zřejmé v letech 2022 a 2023, kdy výrazněji stouply jak CZV, tak i CPV i SC (tab. 13 a graf 12).

Tab. 13: Ceny jatečného skotu (Kč/kg ž. hm.) a ceny hovězího masa (Kč/kg)

Kategorie		Jedn.	2019	2020	2021	2022	2023
CZV[1)]	Býci jateční	Kč/kg ž.hm.	46,15	45,38	46,84	56,06	57,59
	Jalovice jatečné		35,95	33,89	35,70	44,73	46,34
	Krávy jatečné		30,54	28,78	30,66	39,70	40,12
CPV[2)]	Hov. přední bez kosti	Kč/kg	121,42	123,21	127,69	158,82	163,67
	Hov. zadní bez kosti		153,50	152,79	157,22	191,08	190,19
SC[3)]	Hov. přední bez kosti	Kč/kg	172,02	175,23	165,78	193,06	210,64
	Hov. zadní bez kosti		223,96	223,68	219,63	262,45	273,18

Pramen: ČSÚ, MZe (komoditní karta Skot květen 2024)

[1)] CZV = ceny zemědělských výrobců

[2)] CPV = ceny průmyslových výrobců

[3)] SC = spotřebitelské ceny včetně DPH

Graf 12: Ceny jatečného skotu v ČR

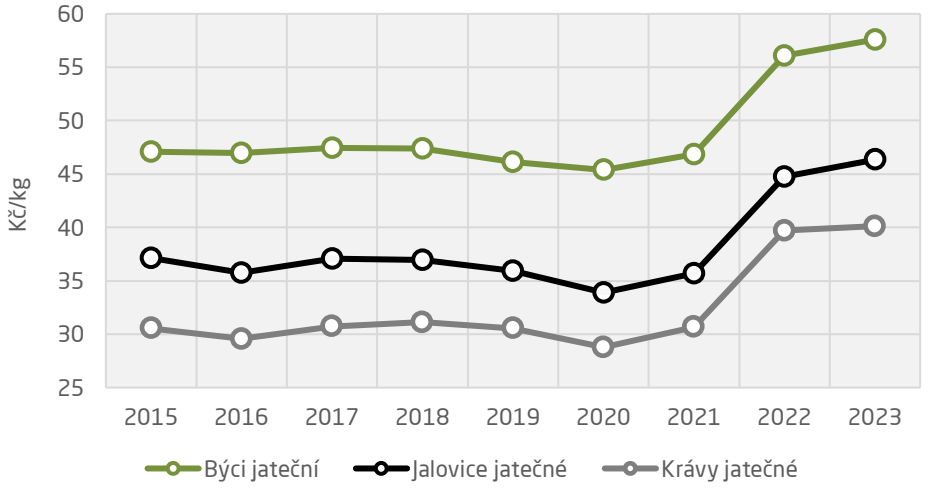

Pramen: ČSÚ, MZe (komoditní karta Skot květen 2024)

Graf 13: Spotřebitelské ceny hovězího masa

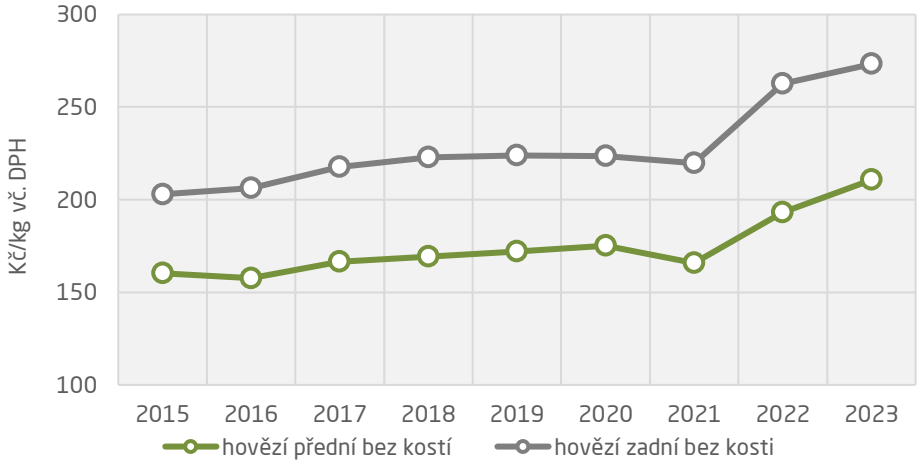

Pramen: ČSÚ, MZe (komoditní karta Skot květen 2024)

SC měly převážně rostoucí tendenci do roku 2020, mírné snížení bylo meziročně v roce 2021 a zvýšení v roce 2022 bylo u hovězího předního, resp. zadního o 16, resp. 19 % oproti roku 2021 (graf 13). V roce 2023 stouply meziročně ceny u hovězího předního, resp. zadního o 9, resp. 4 %.

5. VÝSLEDKY KONTROLY UŽITKOVOSTI (KU) DOJENÝCH KRAV

Kontrola užitkovosti (KU) se řídí pravidly mezinárodní organizace ICAR (Mezinárodní výbor pro kontrolu užitkovosti). Kontrolu užitkovosti u dojených plemen upravuje ICAR Guidelines, Sekce 2: Section 02 - Cattle Milk Recording. Vedle těchto pravidel existují národní pravidla pro KU. V ČR se jedná např. o Zákon o šlechtění a plemenitbě, zásady a metodiky vydávané ČMSCH, a. s., normy ISO a další související předpisy. ČR zastupuje v organizaci ICAR od roku 1991 ČMSCH, a.s., od roku 2015 je členem ICAR také Chovatelské družstvo Impuls, družstvo.

Uváděné výsledky KU (zjištěné metodou A), zpracované za kontrolní rok trvající od 1. 10. do 30. 9. dalšího kalendářního roku, se vztahují ke konci příslušného kontrolního roku.

Tab. 14: Rozsah kontroly užitkovosti v ČR

Rok	Dojnic (Ø stav)[2)]	Krav v KU[3)]		Metoda kontroly užitkovosti (% krav)		
		celkem	%[1)]	A4 (A4P,R)	A4A	AT (A4T)
2019	362 729	346 861	95,6	41,6	57,7	0,7
2020	358 777	345 587	96,3	38,5	60,5	1,0
2021	361 483	345 397	95,6	36,3	62,7	0,9
2022	357 912	342 426	95,7	33,4	65,5	1,0
2023	361 845	339 272	93,8	35,6	63,4	1,0

[1)] z celkového počtu dojnic

Pramen: [2)] ČSÚ, [3)] ČMSCH, a. s.,

V roce 2023 bylo do kontroly užitkovosti zapojeno 339 272 krav, což je 93,8 % z jejich průměrného stavu v daném roce (graf 14). Podíl krav v ČR zapojených do kontroly užitkovosti patří mezi nejvyšší v rámci členských zemí ICAR. Meziročně nedochází k výraznějším změnám průměrného stavu dojnic v ČR ani k zásadním změnám v počtech krav zapojených do kontroly užitkovosti (tab. 14).

Z dlouhodobého pohledu dochází k poklesu podílu metody KU A4 (A4P), v jejímž rámci se odebírá poměrný vzorek mléka z celkového výdojku, pod 50 %. Naproti tomu roste podíl metody A4A se zjišťováním množství nadojeného mléka podle celkového výdojku, resp. podle součtu dílčích výdojků za kontrolní den. K analýzám je odebírán alternativní vzorek (jeden měsíc z večerního a druhý měsíc z ranního dojení). Obsah složek mléka je korigován podle speciálních certifikovaných metodik. Podíl této metody překročil již poněkolikáté v kontrolním roce 50 %. Podíl metody AT byl stejně jako v minulých letech zanedbatelný (graf 15).

Graf 14: Rozsah kontroly užitkovosti v ČR

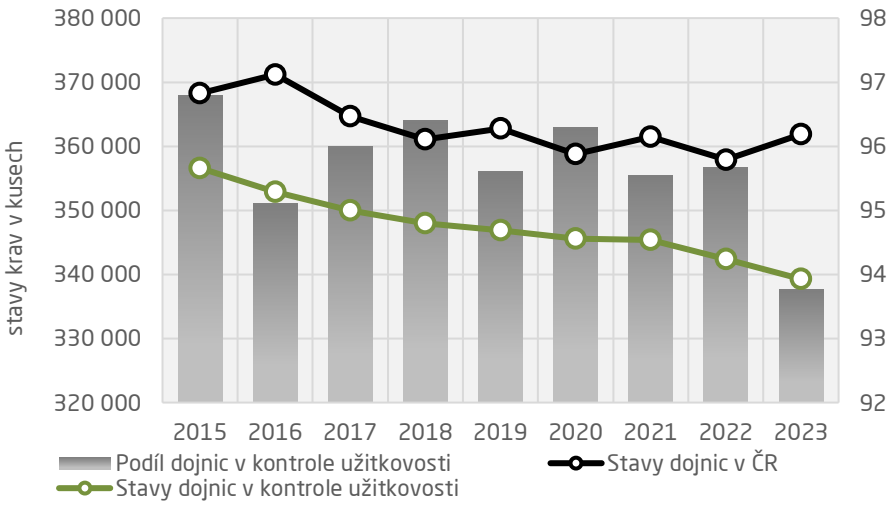

Pramen: ČMSCH, a. s.

Graf 15: Metody kontroly užitkovosti (% krav)

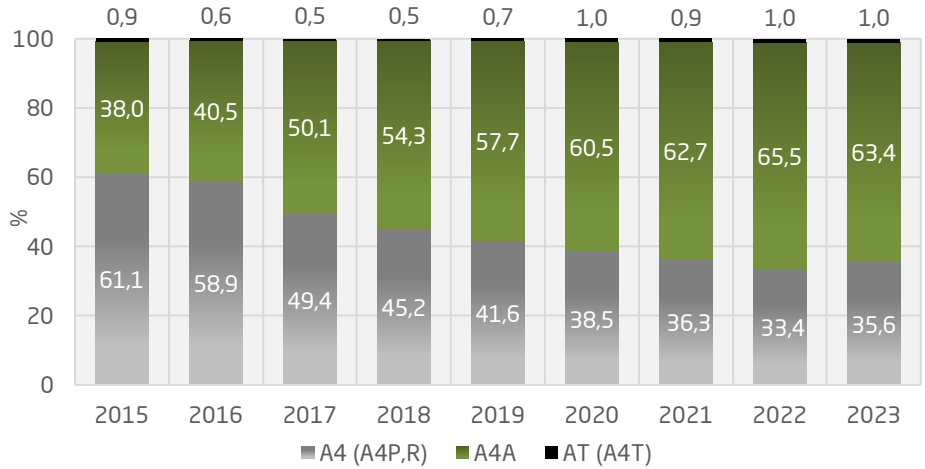

Pramen: ČMSCH, a. s.

Počet podniků a stájí zapojených do kontroly užitkovosti se v letech 2019 až 2023 snižoval. V roce 2023 bylo do kontroly užitkovosti zapojeno 999 podniků a 1 182 stájí, přičemž meziročně došlo v tomto roce k poklesu počtu podniků i stájí. Dlouhodobě docházelo ke zvyšování průměrné velikosti podniků a stájí podle počtu krav, v posledních dvou letech se ale tyto hodnoty ustálily. V roce 2023 připadalo na jeden podnik 340 krav a na jednu stáj 288 krav (tab. 15). Průměrná velikost podniků a stájí patří mezi nejvyšší v rámci států Evropské unie i v rámci členských zemí ICAR.

Tab. 15: Počet podniků a stájí s chovem krav v kontrole užitkovosti

Rok	Podniků	Krav v KU	Krav/podnik	Stájí s KU	Krav/stáj
2019	1 070	346 861	324	1 274	272
2020	1 046	345 587	330	1 243	278
2021	1 035	345 397	334	1 224	282
2022	1 004	342 426	341	1 188	288
2023	999	339 307	340	1 182	288

Pramen: ČMSCH, a. s.

Graf 16: Počet podniků a stájí s chovem krav v kontrole užitkovosti

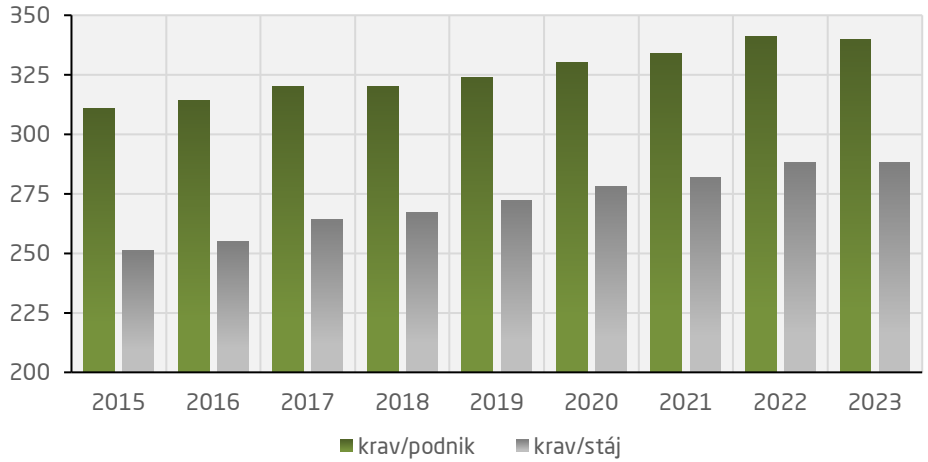

Pramen: Mze

Z tab. 16 je zřejmé, že vysoký podíl krav byl v roce 2023 chován v podnicích s průměrnou velikostí stáda nad 500 krav. V souladu s velikostí podniků se vyvíjela i situace s rozdělením stájí podle průměrné velikosti. V roce 2023 připadalo v KU v průměru na jeden podnik 1,2 stáje. V případě podniků nad 500 kusů krav to bylo více, a to 1,5.

Tab. 16: Podniky a stáje v KU podle počtu chovaných krav v roce 2023

Počet krav	Podniky (n = 999)			Stáje (n = 1 182)	
	podniků (%)	stájí/podnik	krav (%)	stájí (%)	krav (%)
1 až 10	2,7	1,0	0,0	3,3	0,1
11 až 30	3,0	1,0	0,2	3,7	0,3
31 až 50	3,6	1,1	0,4	3,7	0,5
51 až 100	12,2	1,0	2,6	11,8	3,0
101 až 150	8,5	1,1	3,1	9,0	3,9
151 až 200	7,4	1,1	3,8	8,9	5,4
201 až 300	15,9	1,1	11,7	18,1	15,9
301 až 400	13,5	1,3	13,8	16,0	19,2
401 až 500	10,5	1,5	13,8	10,0	15,4
Nad 500	22,6	1,5	50,4	15,6	36,4

Pramen: ČMSCH, a. s.

Z tab. 17 vyplývá, že zastoupení krav na prvních třech laktacích se v letech 2019 až 2023 pohybovalo v poměrně malém rozmezí mezi 79,0 až 79,3 %. Průměrné pořadí laktace se v letech 2019 až 2023 nezměnilo a bylo 2,4.

Tab. 17: Zastoupení krav (%) v kontrole užitkovosti podle pořadí laktace

Rok	Krav (tis.)	Pořadí laktace						
		1.	2.	3.	4.	5. - 7.	8. +	Ø
2019	346,9	35,3	25,9	17,8	10,8	9,5	0,7	2,4
2020	345,6	34,4	27,1	17,6	10,6	9,6	0,7	2,4
2021	345,3	34,3	26,6	18,4	10,6	9,4	0,7	2,4
2022	342,4	34,4	26,4	18,3	11,0	9,2	0,7	2,4
2023	339,3	34,3	26,5	18,2	11	9,3	0,6	2,4

Pramen: ČMSCH, a. s.

Tab. 18: Výsledky kontroly mléčné užitkovosti krav (hlavní ukazatele)

Rok	Krav[1)]	Počet dnů laktace	Mléko (kg)	Tuk %	Bílkoviny		Laktóza %
					%	Kg	
2019	291 146	296	9 099	3,91	3,45	314	4,99
2020	292 817	296	9 255	3,95	3,46	321	4,99
2021	291 683	296	9 443	3,91	3,42	323	4,97
2022	292 769	296	9 530	3,92	3,42	326	4,98
2023	290 161	296	9 741	3,89	3,42	333	4,94

Pramen: ČMSCH, a. s.

[1)] počet krav s uzávěrkou za normovanou laktaci

Z tab. 18 je patrné, že v roce 2023 došlo meziročně ke zvýšení dojivosti (+ 211 kg a 2,2 %) při téměř stejném procentním obsahu tuku a bílkovin. Zvyšování dojivosti je patrné dlouhodobě. V roce 2023 ukončilo normovanou laktaci 290 161 krav, a to při průměrné délce laktace 296 dnů, dojivosti 9 741 kg mléka, obsahu tuku 3,89 % a obsahu bílkovin 3,42 %.

Graf 17: Zastoupení krav (%) v kontrole užitkovosti podle pořadí laktace v roce 2023

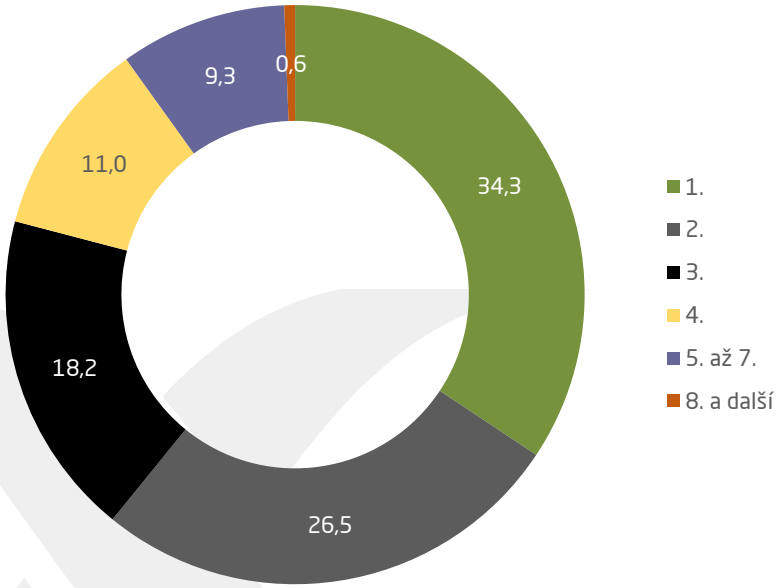

Tab. 19: Výsledky kontroly mléčné užitkovosti krav (doplňkové ukazatele)

Rok	Normované laktace	1. Otelení (měs./dnů)	Mezidobí (dnů)
2019	291 146	25/23	396
2020	292 062	25/24	397
2021	291 683	25/13	394
2022	292 769	25/08	393
2023	290 161	25/03	390

Pramen: ČMSCH, a. s.

Z dalších ukazatelů v tab. 19 je zřejmé, že se za posledních pět let snížil věk při prvním otelení a došlo ke zkrácení délky mezidobí. V roce 2023 činil průměrný věk při prvním otelení 25 měsíců a 3 dny a průměrná délka mezidobí byla 390 dní.

Graf 18: Dojivost, obsah tuku a bílkovin v KU

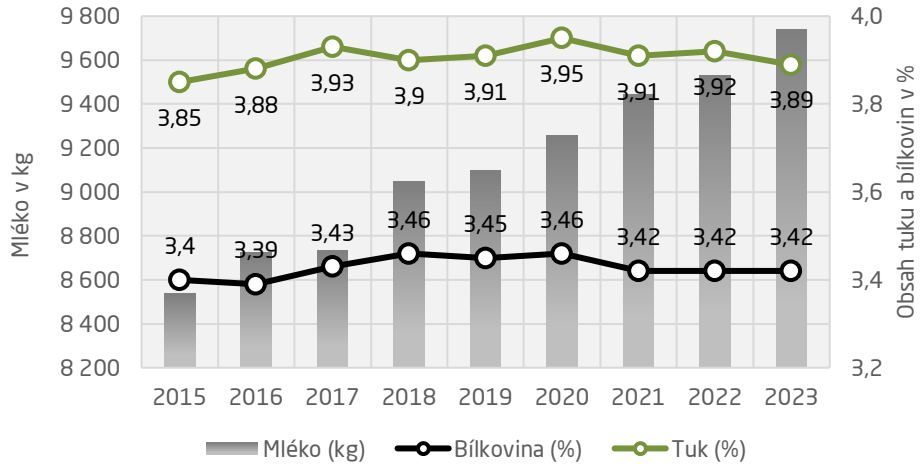

Pramen: ČMSCH, a. s.

S užitkovostí krav souvisí i zastoupení krav podle dojivosti v jednotlivých intervalech (tab. 20). V souladu s růstem užitkovosti v posledních letech dochází ke snižování podílu krav v intervalech s nižší užitkovostí a zvyšuje se podíl krav v intervalech s dojivostí vyšší. Např. v roce 2019 byla zhruba třetina krav v intervalu na 10 tis. kg a za rok 2023 to bylo již 44 %.

Tab. 20: Podíl krav v KU podle dojivosti krav za normované laktace (%)

Rok	Mléka na krávu za normovanou laktaci (tis. kg)						
	do 5	5 až 6	6 až 7	7 až 8	8 až 9	9 až 10	nad 10
2019	2,6	5,3	10,2	15,0	17,2	16,4	33,3
2020	2,3	4,8	9,4	14,4	16,8	16,5	35,8
2021	2,2	4,3	8,5	13,4	16,4	16,4	38,8
2022	1,9	4,0	8,2	13,0	16,1	16,4	40,4
2023	1,5	3,3	7,4	11,9	15,6	16,5	44,0

Pramen: ČMSCH, a. s.

Graf 19 Výsledky kontroly užitkovosti podle plemen v roce 2023 v ČR

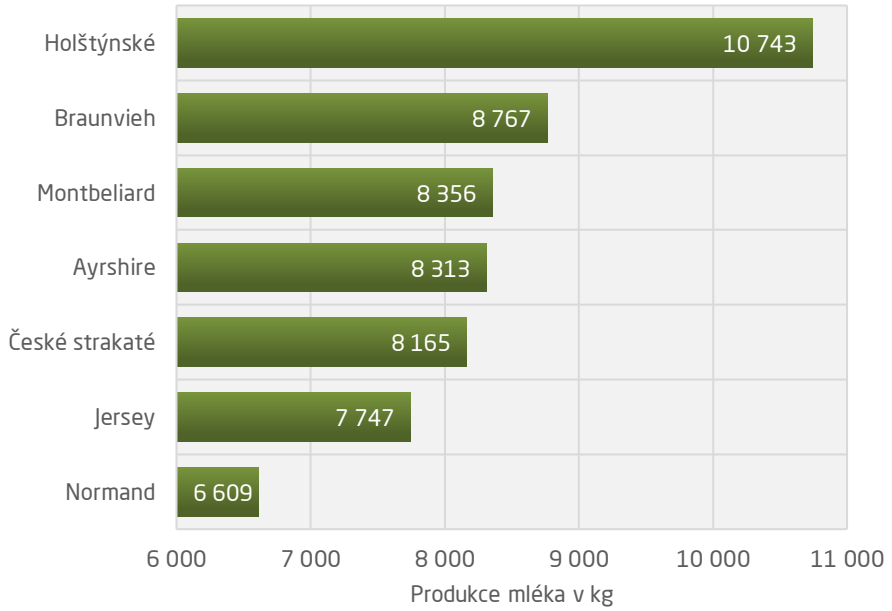

Pramen: ČMSCH, a. s.

Tab. 21: Výsledky kontroly užitkovosti podle plemen v roce 2023

Plemeno	Počet laktací	Mléko (kg)	Obsah tuku (%)	Prod. tuku (kg)	Obsah bílk. (%)	Prod. bílk. (kg)	Mez. (dny)
Holštýnské	176 748	10 743	3,85	414	3,37	362	392
České strakaté	100 496	8 165	3,97	324	3,51	282	387
Montbeliard	3 815	8 356	4,04	338	3,58	299	398
Ayrshire	21	8 313	4,32	359	3,58	298	402
Jersey	946	7 747	4,65	361	3,88	301	392
Braunvieh	1 366	8 767	4,02	353	3,55	311	412
Normand	128	6 609	4,09	270	3,47	229	413

Pramen: ČMSCH, a. s.

Z tab. 21 vyplývá, že v roce 2023 dosáhly nejvyššího počtu laktací holštýnské dojnice (62 %) před českými strakatými plemenicemi (35 %). Podíl ostatních plemen byl v kontrole užitkovosti výrazně nižší (dohromady 3 %). Dojnice holštýnského plemene nadojily ze všech hodnocených plemen nejvíce mléka za normovanou laktaci (10 743 kg). Mezi hodnocenými plemeny existuje variabilita v obsahu tuku, bílkovin i v délce mezidobí.

Počet vyřazených krav z kontroly užitkovosti se v roce 2023 (tab. 22) meziročně snížil o 1 961 kusů (2 %) a bylo celkem z krav zařazených do kontroly užitkovosti vyřazeno 126 130. Podíl ze stáda vyřazených krav celkem v roce 2023 (včetně rušení kontroly užitkovosti) činil 37,2 %, tj. druhý nejvyšší podíl za posledních pět let. Podíl krav vyřazených ve stejném roce ze zdravotních důvodů byl cca 90 tis. ks, tj. 26,7 % z ustájených a 72 % ze vyřazených celkem. Průměrné pořadí vyřazených krav se v posledních letech významněji neměnilo a bylo 3,7.

Tab. 22 Vyřazování, pořadí laktace a délka mezidobí krav v KU

Rok	Krav v KU (tis.)	Vyřazeno krav		Ø pořadí Laktace[1)]	Mezidobí (dnů)
		Počet	%		
2019	346,9	124,0	35,7	3,7	396
2020	345,6	118,9	34,4	3,7	397
2021	345,4	122,0	35,3	3,7	394
2022	342,4	128,1	37,4	3,7	394
2023	339,3	126,1	37,2	3,7	390

Pramen: ČMSCH, a. s.

[1)] vyřazených krav,

Tab. 23: Příčiny vyřazování krav v KU v ČR v roce 2023

Důvod	1. laktaci		2. a vyšší		Celkem	
	ks	%	ks	%	ks	%
Rušení KU	2 457	8,2	3 099	3,2	5 556	4,4
Užitkovost	3 380	11,3	6 624	6,9	10 004	7,9
Vysoký věk	26	0,1	1 141	1,2	1 167	0,9
Ost. zoo důvody	1 527	5,1	4 433	4,6	5 960	4,7
Onemoc. vemene	2 576	8,6	13 452	14,0	16 028	12,7
Plodnost	5 599	18,7	17 623	18,3	23 222	18,4
Těžký porod	1 082	3,6	9 038	9,4	10 120	8,0
Ostatní zdrav.	8 988	30,1	26 647	27,7	35 635	28,3
Onem. konč.	2 538	8,5	9 084	9,4	11 622	9,2
Úraz, poranění	902	3,0	1 963	2,0	2 865	2,3
Metabolic. onem.	769	2,6	2 848	3,0	3 617	2,9
Respirační onem.	49	0,2	249	0,3	298	0,2
Vyřaz. nákaza	6	0,0	30	0,0	36	0,0
Celkem	**29 899**		**96 231**		**126 130**	

Pramen: ČMSCH, a. s.

Mezi hlavní příčiny vyřazování krav z chovu patří zdravotní problémy (tab. 23). V kontrolním roce 2023 bylo vyřazeno 29 899 krav na první laktaci (24 % všech vyřazených) a 96 231 krav na druhé a vyšší laktaci.

Doplňkovým ukazatelem charakterizujícím dlouhověkost je průměrné pořadí laktace krav a jejich podíly na jednotlivých laktacích. Ve sledovaných ukazatelích v tab. 24 nebyly v letech 2019 až 2023 zaznamenány výraznější výkyvy. Celkové pořadí laktace za posledních pět let bylo neměnné a činilo 2,4. Ve stádě bylo v roce 2023 celkem 61 % krav na první a druhé laktaci a 39 % na třetí a vyšší laktaci, přičemž na 5. a vyšší bylo necelých 10 % krav.

Tab. 24: Průměrné pořadí laktace krav v kontrole užitkovosti

Rok	Průměrné pořadí laktace		Krav na laktacích (%)	
	2. a vyšší	Celkem	3. a vyšší	5. a vyšších
2019	3,2	2,4	38,8	10,2
2020	3,2	2,4	38,5	10,3
2021	3,1	2,4	39,2	10,2
2022	3,1	2,4	39,2	9,9
2023	3,1	2,4	39,2	9,9

Pramen: ČMSCH, a. s.

6. KONTROLA UŽITKOVOSTI (KU) MASNÝCH PLEMEN SKOTU

Masná plemena, resp. krávy bez TPM, jsou jedinou kategorií skotu, jejichž početní stavy dlouhodobě rostly, mimo jiné v důsledku významné ekonomické podpory tohoto způsobu chovu. K 31. 12. 2023 se jich chovalo na území ČR dle evidence ČSÚ celkem 211 tis. kusů. Kontrolu užitkovosti masných plemen podle národních a mezinárodních směrnic zajišťují pracovníci Českého svazu chovatelů masného skotu, z. s.

VÝSLEDKY KONTROLY UŽITKOVOSTI

K posouzení úrovně chovu krav bez TPM a realizaci opatření ke zlepšování výsledků je využívána analýza ukazatelů získaných v rámci KU, která se provádí od roku 1991. Kontrolní rok trvá od 1. 10. do 30. 9. následujícího roku. Rok uváděný v této kapitole je rokem, v němž byla KU za příslušné období uzavřena.

Hlavním ekonomicky významným ukazatelem chovu masných krav je plodnost, resp. počet narozených a odchovaných telat na 100 krav (tab. 25 a graf 20). Počet živě narozených telat se v roce 2022 v porovnání s rokem 2018 zvýšil. V roce 2022 dosáhl počet živě narozených telat na 100 krav 93,1.

Tab. 25: Početní stavy krav masných plemen v kontrole užitkovosti (KU)

Rok	Krav bez TPM			Narozeno telat[2)]	
	Celkem[1)]	V KU	%	Celkem	Natalita[3)]
2018	211 697	23 276	11,0	19 748	84,8
2019	208 631	23 329	11,2	20 460	87,7
2020	202 647	24 782	12,2	22 203	89,6
2021	211 603	23 830	11,3	22 584	94,8
2022	222 496	23 289	10,5	21 681	93,1

[1)] stavy k 31. 12. daného roku;
[2)] živě narozená telata;
[3)] na 100 krav v KU.

Graf 20 Počet živě narozených telat a natalita u chovu v KU v ČR

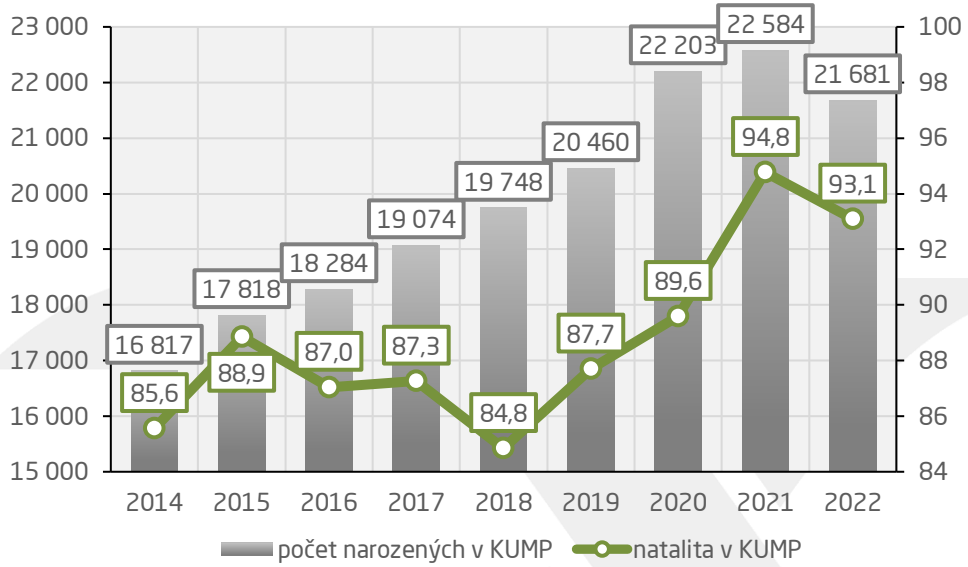

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

Graf 21 Podíl krav v KU podle krve masných plemen (2022)

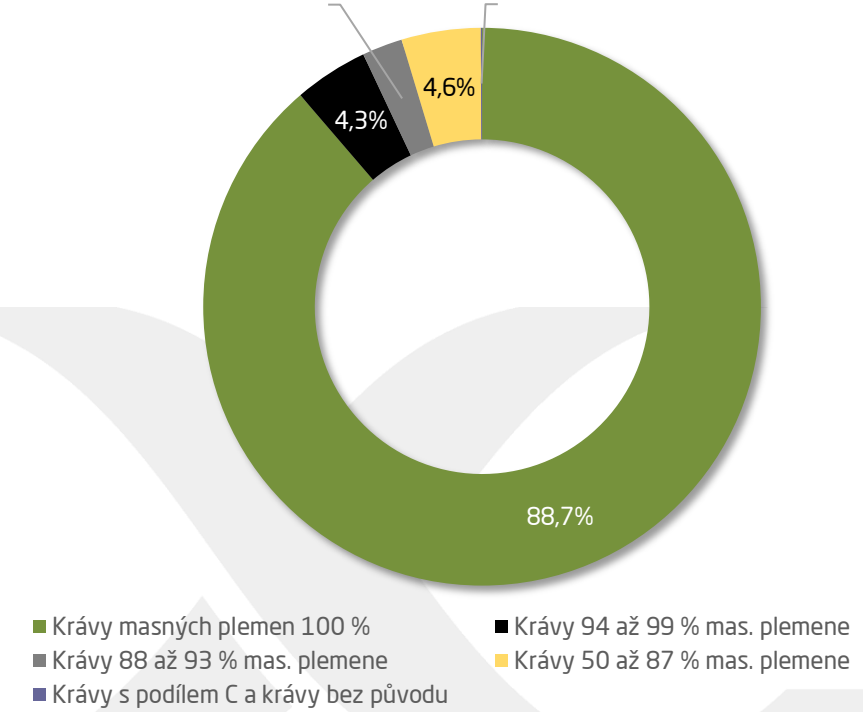

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

V kontrole užitkovosti převažovaly krávy s podílem 100 % krve daného plemene (graf 21). Podíl kříženců byl v kontrole užitkovosti nízký. V souladu se zásadami výživy, využívání pastvy a ekonomiky chovu se dlouhodobě uplatňuje sezónní telení krav. Podle údajů v grafu 22 se v období nejvíce telat narodilo v únoru a březnu, nejméně v srpnu a v září.

V průměru u vybraných plemen krav (tab. 26) byl průměrný věk jalovic při 1. otelení 3 roky a za poslední tři roky nezaznamenal ukazatel výraznější změnu. Průměrná délka mezidobí v roce 2022 činila 409 dní. Mezi jednotlivými hodnocenými plemeny existovala velká variabilita.

Graf 22 Frekvence telení v průběhu kontrolního roku 2022

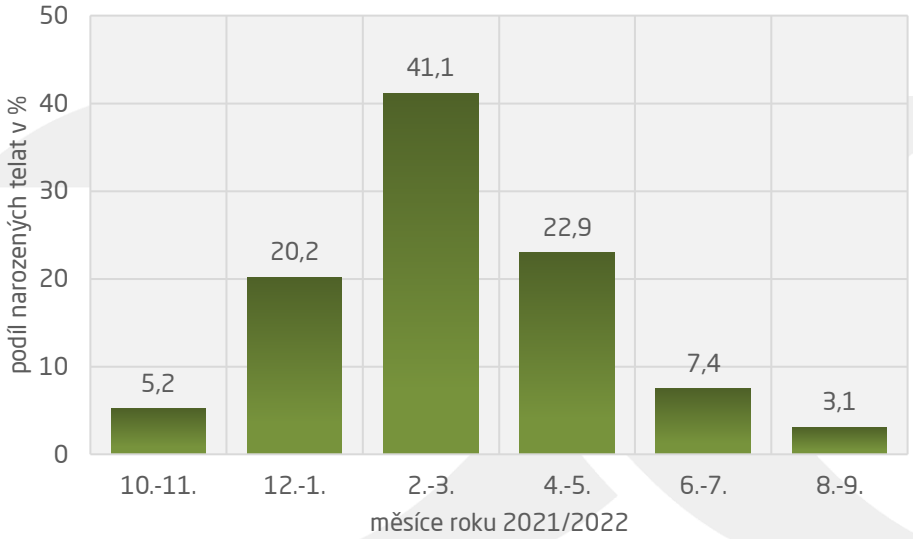

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

Tab. 26: Ukazatele reprodukce krav u vybraných plemen a jejich průměr

Plemeno	Věk při prvním otelení (rok)			Délka mezidobí (dnů)		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Aberdeen angus	2,5	2,5	2,6	387	393	394
Belgické modré	3,0	2,8	3,0	416	445	497
Blonde d'Aquitaine	3,1	3,4	3,4	429	459	442
Galloway	3,1	3,1	3,0	456	421	401
Gasconne	3,0	2,9	2,9	416	403	390
Hereford	2,8	2,8	2,8	405	425	402
Highland	3,2	3,4	3,2	397	426	386
Charolais	3,0	3,1	3,1	416	417	410
Limousine	3,1	3,1	3,1	423	416	400
Masný simentál	2,7	2,9	2,8	403	412	401
Piemontese	3,5	3,2	2,9	414	459	401
Salers	2,9	2,9	3,0	375	411	378

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

7. REPRODUKCE A INSEMINACE SKOTU

Plodnost skotu je po mléčné užitkovosti nejvýznamnější užitkovou vlastností. Za ideální se považuje získání jednoho zdravého telete od krávy za rok. Dobré plodnosti krav odpovídají délka inseminačního intervalu do 75 dnů, březost po první inseminaci nad 50 %, inseminační index do 1,5, délka servis periody do 100 dnů a délka mezidobí do 385 dnů. Při vysoké užitkovosti lze tolerovat prodloužení mezidobí na 400 dnů spolu s adekvátním prodloužením inseminačního intervalu a servis periody. Jak je zřejmé z následujících tabulek, existují ve zlepšení ukazatelů plodnosti v mnoha chovech rezervy ke zlepšení ekonomických výsledků výroby mléka.

Tab. 27: Počty prvních inseminací a zabřezávání po všech inseminacích

Rok	První inseminace (tis.)			Březích po všech inseminacích (tis.)		
	krávy	jalovice	celkem	krávy	jalovice	celkem
2019	337	151	488	309	144	453
2020	339	152	491	310	146	456
2021	339	151	490	311	146	458
2022	335	153	488	306	147	453
2023	331	157	488	304	151	455

Pramen: ČMSCH, a. s.

V letech 2019 až 2023 se počty prvních inseminací pohybovaly (tab. 27) mezi 331 a 339 tis. u krav a mezi 150 a 157 tis. u jalovic. V letech 2015 až 2023 (graf 23) se počty inseminací a počty březích snížily. Nízký podíl inseminací krav masných plemen poukazuje na převažující podíl přirozené plemenitby u krav chovaných v systému bez tržní produkce mléka (tab. 28).

Graf 23: Počty prvních inseminací a zabřezávání po všech inseminacích

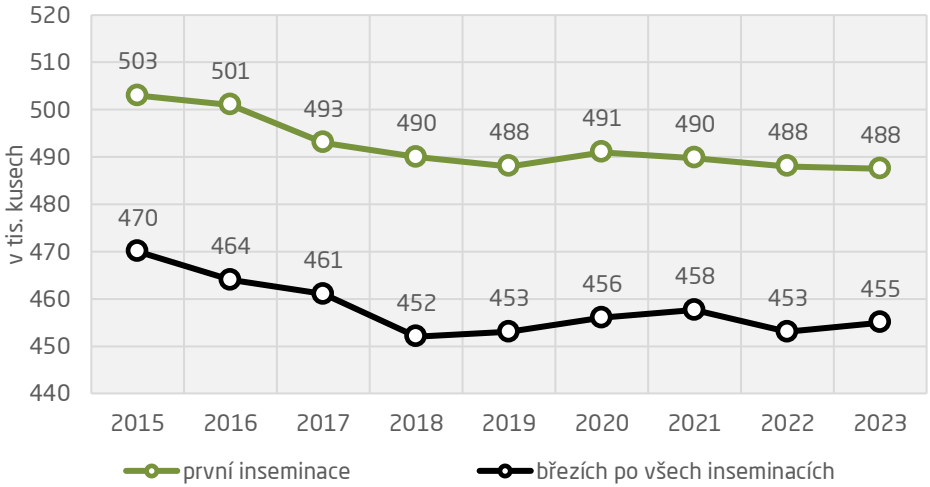

Pramen: ČMSCH, a. s.

Tab. 28: První inseminace podle plemenné příslušnosti býků (%)

Rok	1. inseminace celkem (tis.)	Plemena - užitkové typy (% z prvních inseminací)				
		H[1)]	C[2)]	H + C	masná[3)]	celkem
2019	488	57,7	36,4	94,1	5,9	100
2020	488	58,0	36,1	94,1	5,9	100
2021	490	57,7	35,5	93,3	6,7	100
2022	488	57,9	35,2	93,1	6,9	100
2023	488	58,1	34,7	92,8	7,2	100

Pramen: ČMSCH, a. s.

[1)] včetně ostatních dojených plemen;

[2)] včetně ostatních plemen s kombinovanou užitkovostí;

[3)] včetně býků českého strakatého plemene - zlepšovatelů masné užitkovosti.

Na celkovém počtu prvních inseminací se v roce 2023 podílely 58,1 % krávy holštýnského plemene (včetně ostatních dojných plemen), 34,7 % dojnice českého strakatého plemene (včetně ostatních plemen s kombinovanou užitkovostí) a 7,2 % masná plemena skotu (graf 24).

Graf 24: První inseminace podle plemenné příslušnosti v roce 2023

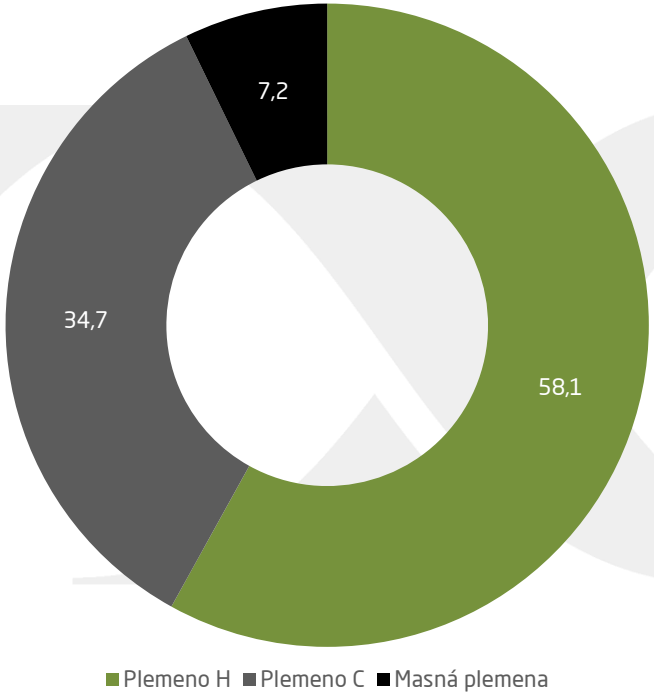

Pramen: ČMSCH, a. s.
plemeno H je včetně ostatních dojených plemen;
plemeno C je včetně ostatních plemen s kombinovanou užitkovostí;
masná plemena jsou včetně býků českého strakatého plemene – zlepšovatelů masné užitkovosti.

Vzhledem k ekonomickému významu plodnosti by měly být krávy inseminovány po otelení poprvé v průměru o 10 dnů dříve, zabřezávání by mělo být o 5 až 10 % vyšší a SP a mezidobí by měly být o 10 až 15 dnů kratší. Výsledky chovů s vysokou užitkovostí a dobrou reprodukcí potvrzují, že lze tyto dva základní ukazatele v praxi úspěšně skloubit. Ztrátu z prodloužení SP nebo mezidobí nad optimální délku lze odhadnout na 50 až 70 Kč na den, resp. na 1 000 až 1 400 Kč na pohlavní cyklus.

Nevyhovující plodnost je (podle literárních údajů) až z 60 % způsobena nedostatky v managementu a ze 40 % ve výživě a krmení dojnic. Často je možno plodnost zlepšit pomocí ekonomicky méně náročných opatření. Patří mezi ně zlepšení organizace a řízení práce a sledování a evidence příznaků říje.

Tab. 29: Počty prvních a všech inseminací v roce 2023

Měsíce roku	I. inseminace			Všechny inseminace		
	krávy	jalovice	celkem	krávy	jalovice	celkem
leden	28 963	13 296	42 259	61 474	22 437	83 911
únor	26 854	12 075	38 929	56 412	20 294	76 706
březen	29 563	13 772	43 335	61 961	23 091	85 052
duben	27 462	12 279	39 741	57 786	21 314	79 100
květen	26 205	13 199	39 404	57 242	22 478	79 720
červen	24 257	12 539	36 796	52 680	21 122	73 802
červenec	23 743	12 387	36 130	51 463	20 904	72 367
srpen	26 857	13 042	39 899	56 694	21 742	78 436
září	26 891	12 206	39 097	60 216	20 697	80 913
říjen	26 216	12 198	38 414	61 133	20 873	82 006
listopad	26 273	11 772	38 045	60 668	20 512	81 180
prosinec	25 820	11 404	37 224	57 981	19 657	77 638

Pramen: ČMSCH, a. s.

Počty prvních a všech inseminací v jednotlivých měsících roku 2023 jsou uvedeny v tab. 29. Vyplývá z ní rovnoměrné rozložení v průběhu roku. Podle tab. 30 bylo nejlepších výsledků v zabřezávání po první i všech inseminacích dosaženo u krav masných plemen skotu. České strakaté plemenice měly vyšší úroveň zabřezávání než holštýnské.

Tab. 30: Zabřezávání plemenic skotu podle plemen v roce 2023

Plemeno	Krávy		Jalovice		Celkem	
	počet	%	počet	%	počet	%
po 1. inseminaci						
České strakaté	55 485	46,9	30 755	59,7	86 240	50,8
Holštýnské	73 333	39,2	55 876	57,9	129 209	45,6
Masná a ostatní	12 741	56,8	5 065	69,7	17 806	60
po všech inseminacích						
České strakaté	110 126	45,9	49 328	57,3	159 454	48,9
Holštýnské	161 820	39,2	92 533	56,4	254 353	44,1
Masná a ostatní	28 337	47,8	7 833	64,0	36 170	50,6

Pramen: ČMSCH, a. s.

Bez ohledu na plemeno v roce 2023 v ČR činila březost po první inseminaci u krav 43,2 %, u jalovic 59,0 % a celkem 48,3 %. Po všech inseminací byla březost u všech plemen 42,2 % u krav, 57,0 % u jalovic a 46,2 % celkem.

8. KONTROLA VÝKRMNOSTI BÝKŮ ČESKÉHO STRAKATÉHO PLEMENE

Produkce kvalitního hovězího masa je významnou užitkovou vlastností českého strakatého skotu. Do tříd E+U+R bylo v roce 2023 zařazeno 91,9 % býků plemenné skupiny C1, 87,2 % býků plemenné skupiny C2 a 80,3 % býků plemenné skupiny C3. Podíl býků zařazených do třídy zmasilosti P byl minimální (tab. 31). Z tabulky 32 je patrné, že se v letech 2019 až 2023 podíl jatečných býků v nejvyšších třídách zmasilosti E a U zvýšil.

Tab. 31: Třídy zmasilosti býků českého strakatého plemene v roce 2023

Plemenná skupina	Zastoupení býků ve třídách zmasilosti (%)					
	E	U	R	E+U+R	O	P
C1	0,59	43,44	47,87	**91,90**	7,66	0,43
C2	0,47	32,70	54,03	**87,20**	12,16	0,63
C3	0,26	24,97	55,03	**80,26**	18,69	1,05

Pramen: Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s.

Tab. 32: Vývoj tříd zmasilosti JUT býků českého strakatého plemene

Třída	Zastoupení býků ve třídách zmasilosti (%)				
	2019	2020	2021	2022	2023
E	0,8	0,7	0,8	0,7	0,6
U	31,6	34,4	32,3	40,5	41,6
R	54,4	54,2	53,9	50,9	48,7
E+U+R	**86,8**	**89,3**	**86,9**	**92,1**	**90,9**
O	12,5	10,2	12,5	7,6	8,6
P	0,7	0,5	0,6	0,3	0,5

Pramen: Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s.

Graf 25: Zastoupení býků ve třídách zmasilosti v % (2023)

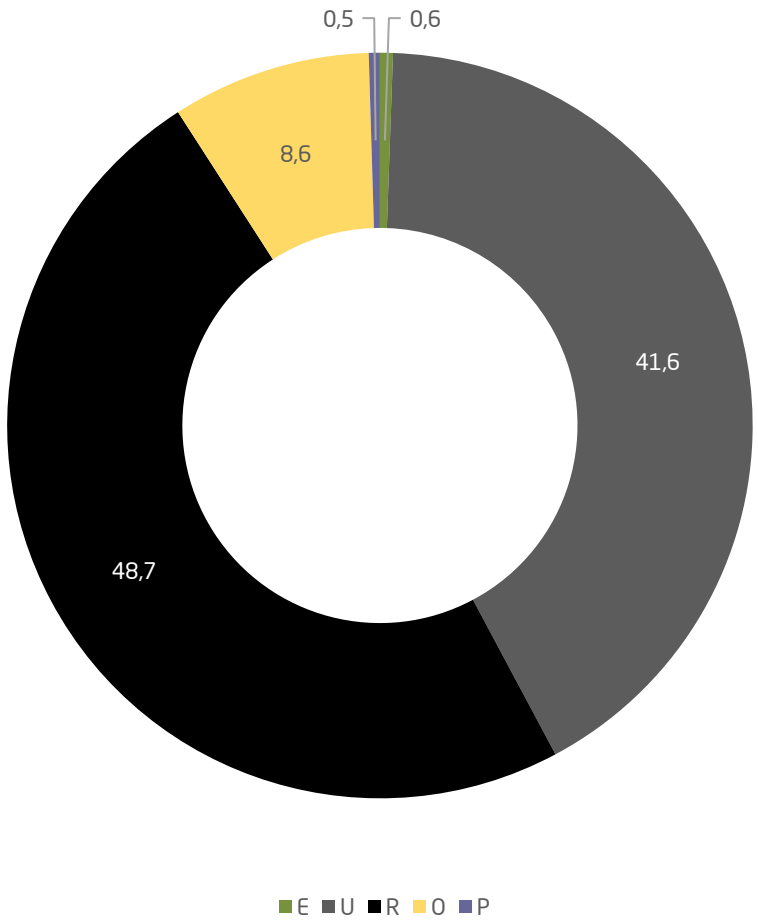

Pramen: Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s.

9. VYBRANÉ ÚDAJE Z ÚSTŘEDNÍ EVIDENCE SKOTU (ÚE)

Organizací pověřenou vedením ústřední evidence, resp. identifikací a registrací skotu, je ČMSCH, a. s. ÚE je významnou součástí společné organizace trhu s živočišnými produkty. Jejím hlavním cílem je možnost sledování pohybu (přesunů) zvířat v případě výskytu nakažlivých chorob, současně je nezbytným podkladem pro přímé a další platby vyplácené na zvířata a na plochu. Systém identifikace a registrace skotu je uveden v legislativě Evropské unie a z ní odvozených domácích předpisech vymezujících úkoly a povinnosti všech „účastníků" chovu skotu. Chovatelů se týkají hlavně povinnosti hlásit ve stanovených termínech a předepsaným způsobem pověřené organizaci údaje o narození, úhynech a přesunech zvířat (nákupy, prodeje aj.), vést stájový registr zvířat, uchovávat předepsané doklady a umožnit pověřeným osobám provádění kontrol. ČMSCH, a. s., jako organizace pověřená vedením ÚE, vydává metodické „Pokyny pro chovatele", ve kterých je charakterizován způsob provádění identifikace a registrace jednotlivých druhů zvířat a detailně jsou specifikovány povinnosti chovatelů. Základními výrobními a organizačními jednotkami chovu skotu jsou zemědělské podniky (chovy) a jejich hospodářství.

STAVY SKOTU A VELIKOST PODNIKŮ

Z tab. 33 je patrné, že se k 31. 12. 2023 choval skot v 18 179 podnicích. Nejvyšší podíl tvořily podniky s 1 až 10 kusy skotu, na které ale připadalo pouze 2,3 % zvířat. Necelá třetina skotu byla chována v podnicích s více než 1 000 kusy skotu. ČR patří mezi země s nejvyšší průměrnou velikostí stád s chovem skotu v EU.

Tab. 33: Zemědělské podniky s chovem skotu

Počet skotu (kusů)	Zemědělské podniky		
	n	%	skotu %
1 - 10ks	8 864	48,8	2,3
11 - 50ks	4 891	26,9	8,8
51 - 200ks	2 838	15,6	19,3
201 - 500ks	753	4,1	16,8
501 - 1000ks	441	2,4	22,1
Nad 1000	392	2,2	30,7
Celkem	**18 179**		

Pramen: Ústřední evidence ČMSCH

Tab. 34: Celkový přehled počtu zvířat dle věku a pohlaví

Věk	♂ (kusů)	♀ (kusů)	Celkem
Do 3 měsíců	44 703	60 470	105 173
3 - 6 měsíců	33 260	57 317	90 577
6 měsíců - 1 rok	90 077	136 887	226 964
1 - 2 roky	97 596	217 143	314 739
2 - 3 roky	11 276	158 585	169 861
3 - 4 roky	3 566	127 137	130 703
4 - 5 let	2 127	98 081	100 208
5 - 6 let	1 312	71 011	72 323
6 - 7 let	1 113	51 244	52 357
7 - 8 let	883	37 924	38 807
Nad 8 let	2 327	101 149	103 476
Celkem	**288 240**	**1 116 948**	**1 405 188**

Pramen: Ústřední evidence ČMSCH

Tab. 35: Zemědělské podniky podle počtu dojených krav

Počet skotu (kusů)	Zemědělské podniky		
	n	%	skotu %
1 - 10ks	1 890	59,0	1,1
11 - 50ks	342	10,7	2,4
51 - 200ks	352	11,0	10,8
201 - 500ks	391	12,2	36,5
501 - 1000ks	193	6,0	36,1
Nad 1000	36	1,1	13,1
Celkem	**3 204**		

Pramen: Ústřední evidence ČMSCH

Tab. 36: Zemědělské podniky podle počtu krav

Počet skotu (kusů)	Zemědělské podniky		
	n	%	skotu %
1 - 10ks	6 423	54,4	3,8
11 - 50ks	3 356	28,4	13,1
51 - 200ks	1 220	10,3	20,1
201 - 500ks	539	4,6	29,2
501 - 1000ks	224	1,9	25,1
Nad 1000	39	0,3	8,6
Celkem	**11 801**		

Pramen: Ústřední evidence ČMSCH

Tab. 37: Zemědělské podniky podle počtu býků

Počet skotu (kusů)	Zemědělské podniky		
	n	%	skotu %
1 - 10ks	7 815	64,5	8,9
11 - 50ks	3 101	25,6	21,8
51 - 200ks	868	7,2	26,1
201 - 500ks	245	2,0	23,4
501 - 1000ks	64	0,5	13,2
Nad 1000	15	0,1	6,7
Celkem	**12 108**		

Pramen: Ústřední evidence ČMSCH

Tab. 38: Vývozy skotu podle údajů ústřední evidence

Rok	♂ (kusů)	♀ (kusů)	Celkem (kusů)
2018	174 834	96 599	271 433
2019	168 451	102 937	271 388
2020	152 381	105 389	257 770
2021	156 818	104 709	261 527
2022	163 092	108 562	271 654
2023	**168 660**	**116 967**	**285 627**

Pramen: Ústřední evidence ČMSCH

Tab. 39: Vývoz zvířat podle věku v roce 2023

Plemeno	♂		♀	
	počet	%	počet	%
Do 366 dnů	124 860	74,0	37 883	32,4
367 až 732	37 568	22,3	32 190	27,5
Více než 732	6 232	3,7	46 894	40,1
Celkem	**168 660**		**116 967**	

Pramen: Ústřední evidence ČMSCH

K 31. 12. 2023 bylo v ústřední evidenci 1 405 188 kusů skotu (tab. 34), z čehož bylo 288 240 býků (21 %) a 1 116 948 kusů zvířat samičího pohlaví (79 %). Nejvíce zastoupenou skupinou podle věku byla zvířata ve věku 1 až 2 let (22 %). Zhruba polovina chovaných zvířat byla ve věku 6 měsíců až 3 let. Stejně jako u chovu skotu celkem připadal nejvyšší podíl podniků s chovem dojených krav na interval 1 až 10 kusů (tab. 35). Podíl dojených krav byl ale v této skupině zanedbatelný a dosáhl pouze 1,1 %. Nejvyšší podíl dojených krav byl chován v podnicích nad 200 kusů. Přehled o zemědělských podnicích podle počtu krav k 31. 12. 2023 celkem uvádí tab. 36 a podle počtu býků tab. 37.

Tab. 40: Vývoz skotu z ČR v roce 2023 dle zemí

Země	♂ (kusů)	♀ (kusů)	Celkem kusů	Celkem %
Španělsko	48 416	339	48 755	17,1
Turecko	15 221	16 242	46 720	16,4
Rakousko	137	29 952	41 431	14,5
Polsko	11 897	14 153	34 441	12,1
Chorvatsko	11 544	13 510	25 542	8,9
Slovinsko	9 904	10 336	20 299	7,1
Belgie	17 793	347	18 140	6,4
Itálie	5 445	8 441	15 340	5,4
Německo	77	10 033	13 816	4,8
Libanon	78	2 830	3 853	1,3
Slovensko	1 290	1 864	3 704	1,3
Maďarsko	668	739	2 193	0,8
Nizozemsko	1 082	445	1 713	0,6
Řecko	0	950	1 428	0,5
Kosovo	0	1 223	1 223	0,4
Kazašská republika	1	1 216	1 217	0,4
Bulharsko	795	215	1 062	0,4
Bosna a Hercegovina	6	968	975	0,3
Kyrgyzstán	0	680	688	0,2
Rumunsko	261	330	612	0,2
Republika Srbsko	211	221	433	0,2
Rusko	0	386	386	0,1
Libye	1	314	369	0,1
Makedonie	0	323	323	0,1
Gruzie	0	256	268	0,1
Ostatní	42	654	696	0,2
Celkem	**168 660**	**116 967**	**285 627**	

Pramen: Ústřední evidence ČMSCH

Graf 26: Vývoz skotu z ČR v roce 2023

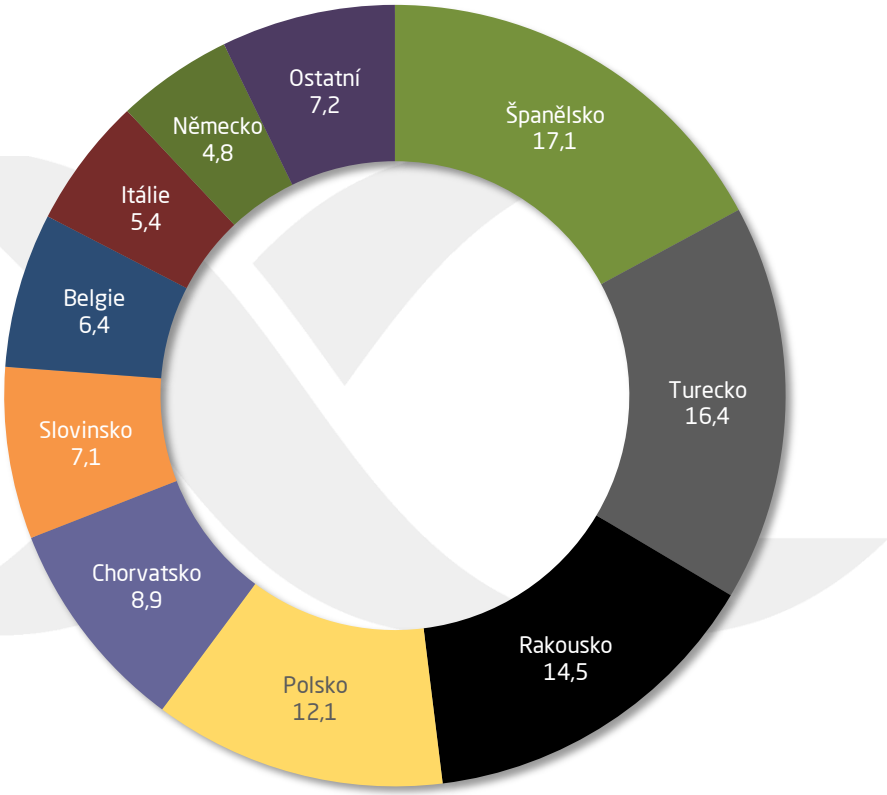

Pramen: Ústřední evidence ČMSCH

Tab. 41: Dovoz skotu do ČR v roce 2023

Země	♂ (kusy)	♀ (kusy)	Celkem kusy	Celkem %
Německo	511	7 390	7 901	70,5
Dánsko	19	2 278	2 297	20,5
Rakousko	11	401	412	3,7
Slovensko	255	29	284	2,5
Francie	141	30	171	1,5
Bulharsko	0	67	67	0,6
Libanon	0	65	65	0,6
Nizozemsko	3	1	4	0,0
Maďarsko	3	0	3	0,0
Palestinská území	0	1	1	0,0
Celkem	**943**	**10 262**	**11 205**	

Pramen: Ústřední evidence ČMSCH

Graf 27: Dovoz skotu do ČR v roce 2023

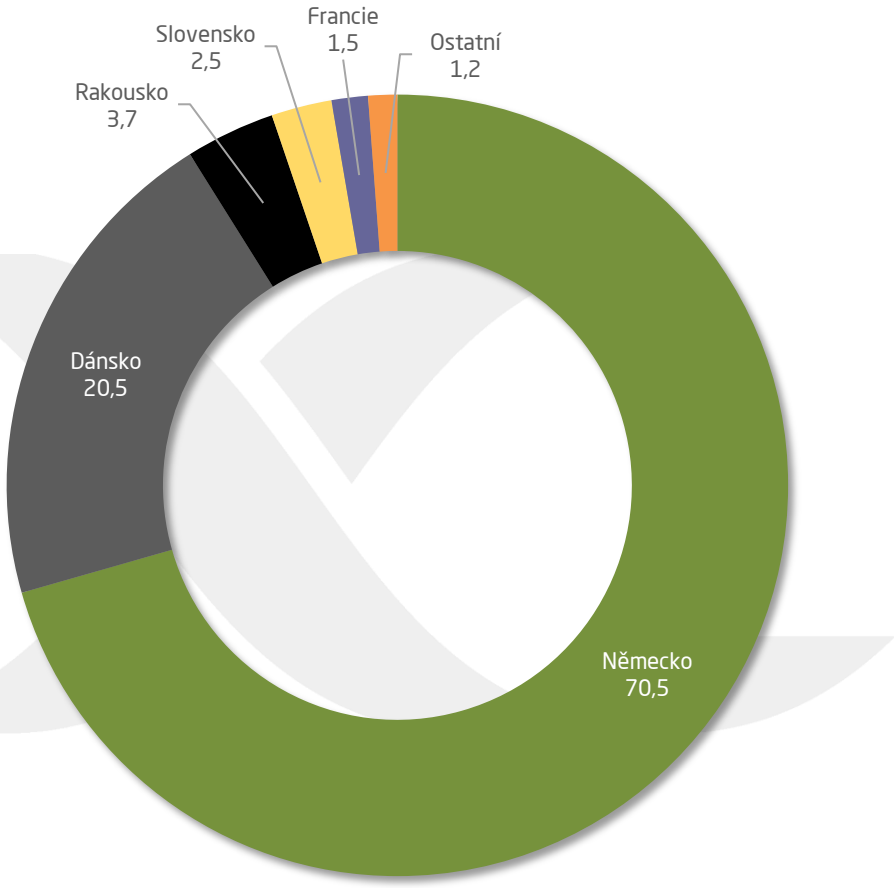

Pramen: Ústřední evidence ČMSCH

VÝVOZ A DOVOZ ŽIVÉHO SKOTU

V letech 2020 a 2021 došlo ke dvěma mírným propadům v počtu vyvezených živých zvířat, v předloňském roce byl ale tento počet nejvyšší za posledních pět let (tab. 38) a vloni byl i tak překonán, což naznačuje vzestupný trend, ke kterému došlo i přesto, že do Německa bylo oproti letům minulým vyvezeno minimální množství býků. Hlavními obchodními vývozními partnery v roce 2023 (tab. 40 a graf 26) bylo Španělsko, Turecko, Rakousko a Polsko. Tyto čtyři země se podílely na nadpoloviční většině z celkových vývozů živého skotu z ČR v roce 2023. Při vývozu převažovala zvířata samčího pohlaví.

Dovoz skotu do ČR byl zanedbatelný a většina dovozů byla realizována z Německa (přes 70 % všech dovozů skotu do ČR). Z bilance zahraničního obchodu vyplývá vysoký převis vývozů nad dovozy živého skotu, resp. vysoké kladné „početní“ saldo.

STAVY SKOTU PODLE PŘEVAŽUJÍCÍHO PLEMENE

Tab. 42 uvádí přehled o stavech skotu v ústřední evidenci podle převažujícího plemene. Z dojných plemen je v ČR nejvíce chován Holštýnský a Český strakatý skot. Z masných plemen jsou to zejména plemena Charolais, Limousine a Aberdeen angus.

Tab. 42: Stavy skotu podle převažujícího plemene

Převažující plemeno	Samci	Jalovice	Krávy	Jalovice + krávy
Holštýnské	47 115	200 966	199 932	400 898
České strakaté	104 071	142 911	144 530	287 441
Charolais	29 436	48 585	67 848	116 433
Limousine	30 495	43 909	41 263	85 172
Aberdeen angus	26 091	32 391	39 500	71 891
Masný simentál	9 330	12 265	14 795	27 060
Blonde d'Aquitaine	4 228	7 494	8 304	15 798
Červené holštýnské	1 987	6 573	7 809	14 382
Hereford	3 230	5 115	8 742	13 857
Montbeliard	3 949	5 355	4 553	9 908
Piemontese	2 442	3 569	5 585	9 154
Belgické modré	6 384	5 832	1 429	7 261
Galloway	1 884	2 323	2 977	5 300
Gasconne	1 428	1 883	2 585	4 468
Jersey	806	2 127	2 418	4 545
Highland	1 527	1 950	2 273	4 223
Braunvieh	892	1 832	1 974	3 806
Salers	958	1 326	2 254	3 580
Normandský skot	414	576	508	1084
Aubrac	263	351	336	687
Ayrshire	261	514	302	816
Parthenaise	284	379	385	764
Dexter	323	345	369	714
Česká červinka	133	229	228	457
Shorthorn	54	63	70	133
Wagyu	89	76	38	114
Texas longhorn	76	50	40	90
Bazadaise	18	43	27	70
Rouge de Pres	4	7	4	11
Andorský hnědý	4	1	6	7
Vosgienne	0	0	5	5
Brahman	1	2	0	2

Pramen: Ústřední evidence ČMSCH

10. VYBRANÉ UKAZATELE CHOVU SKOTU V KRAJÍCH ČR

Obrázek 1: Stavy skotu v krajích v ČR k 31. 12. 2023

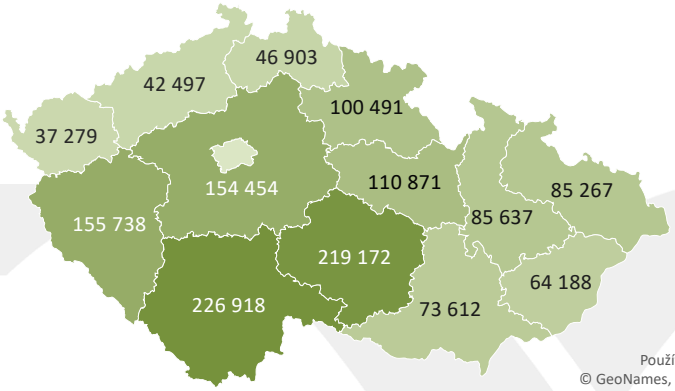

Pramen: MZe

Obrázek 2: Stavy krav v krajích v ČR k 31. 12. 2023

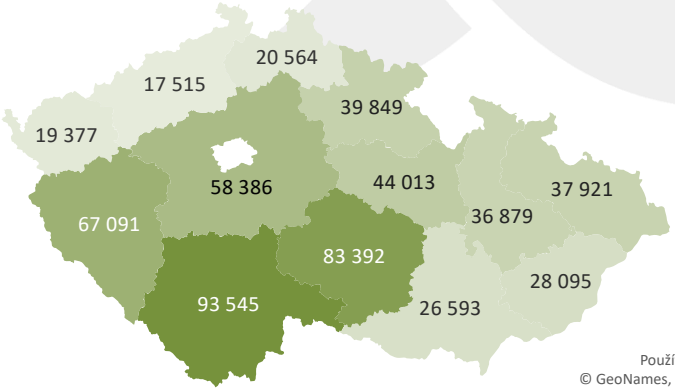

Pramen: MZe

Obrázek 3: Roční produkce mléka v krajích v ČR v roce 2023 v mil. litrech

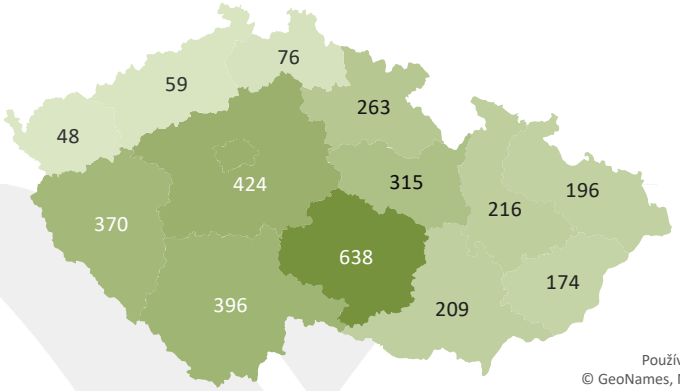

Pramen: ČSÚ

Obrázek 4: Průměrná roční dojivost krav v krajích v ČR v roce 2023 v litrech

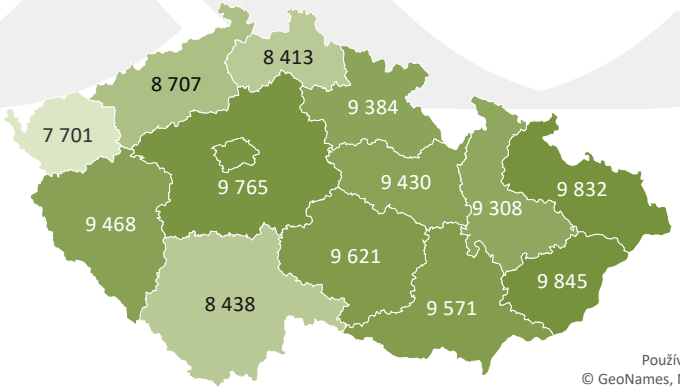

Pramen: ČSÚ

11. ZÁVĚR

Podle Strategie Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030 představuje mléko jednu z klíčových komodit z hlediska zachování vhodné struktury českého zemědělství. Další klíčovou komoditou z hlediska žádoucího strukturálního vývoje zemědělství je produkce jatečného skotu a hovězího masa. Z výše uvedeného a ze statistických údajů uvedených nejen v této ročence vyplývá, že chov skotu je již řadu let nedílnou a velmi důležitou součástí českého agrárního sektoru.

Při hodnocení sektoru chovu skotu v ČR v roce 2023 je zřejmé, že nedošlo k zásadnější změně v početních stavech hlavních kategorií skotu. Chovalo se k 31. 12. 2023 v ČR celkem 1,37 mil. kusů skotu, z toho 568 tis. kusů krav. Z dlouhodobého pohledu dochází k poklesu stavu dojnic a k růstu stavu krav bez tržní produkce mléka. Za posledních pět let se však pokles, resp. růst zastavil a stavy stabilizují. K 31. 12. 2023 bylo v evidenci celkem 358 krav dojených a 211 krav bez tržní produkce mléka.

Při stabilních stavech dojnic v posledních letech, roste v ČR produkce mléka díky růstu průměrné roční dojivosti krav. Průměrná dojivost rostla v posledních letech v ČR rychlejším tempem než v průměru v EU-27 a dojivost krav v ČR stále patří mezi nejvyšší nejen v unii, ale také na světě. Produkce mléka se za rok 2023 meziročně zvýšila a to o 4 %, stejně jako průměrná dojivost krav (vyšší oproti roku 2022 o 3 %). Produkce jatečného skotu dle odhadů byla v roce 2023 na podobné úrovni jako v roce předešlém, tj. 170 tis. tun v živé hmotnosti a za poslední roky nejsou zřejmé značné meziroční výkyvy.

V obou těchto předních komoditách živočišné výroby byla v roce 2023 a i v letech minulých v ČR dosažena soběstačnosti v produkci (za rok 2023 ve výši 143 % u mléka a 132 % u hovězího masa). Soběstačnost v mléce a hovězím mase je i v průměru v celé EU, ale zdaleka ne ve všech členských státech překračuje 100 %. Je poté zřejmé, že důležitou součástí agrárních vývozů jsou komodity mléko a smetana a živý skot. V těchto komoditách dlouhodobě v ČR převyšují vývozy nad dovoz. Naopak větší dovoz nad vývozem byl v ČR nejen v roce 2023 u mléčných výrobků a hovězího masa.

V ČR se i nadále udržuje vysoký podíl krav zapojených do kontroly mléčné užitkovosti (94 % za rok 2023). Dosažená průměrná produkce mléka je srovnatelná nebo v celé řadě případů překračuje užitkovost v chovatelsky vyspělých zemích. Konkurenční výhodou v kontrole mléčné užitkovosti v ČR je i vysoká průměrná velikost podniků a stájí. Velikost podniků a stájí u dojeného skotu patří mezi nejvyšší v rámci členských zemí ICAR (Mezinárodního výboru pro kontrolu užitkovosti).

Odvětví chovu skotu je, stejně jako další nejen agrární odvětví, velmi závislé na ekonomických výsledcích. Bez odpovídající úrovně rentability není možné z dlouhodobého pohledu udržení stávající produkce a zajištění trvalé soběstačnosti v produkci mléka a hovězího masa v ČR. Jedním z hlavních faktorů ovlivňující ekonomickou efektivitu nejvíce jsou vstoupni a výkupní ceny. Zejména výkupní cena mléka výrazně kolísá, což způsobuje výrazné rozdíly v rentabilitě produkce.

12. SUMMARY

Livestock production in the Czech Republic provides more than half of the total agriculture income. The development of basic figures in cattle breeding over the past three years is presented in the following table.

The increase of the milk yield per cow per year, the high quality and increasing domestic consumption of milk and milk products, high share of dairy cows in milk recording, suitable structure of cattle and dairy farms, good results of suckler cows herds, increase in labour productivity and implementation of arrangements within the CAP are the main positive figures of the last period. Less favourable during the same period were the economic results of beef production, reproduction results and beef consumption per capita etc. On the basis of the above mentioned strong and weak points of the present situation in cattle breeding, the next development of the cattle sector should be focused on the tasks related to the Czech Republic's membership in the EU.

Main figures of cattle breeding in the Czech Republic

Figure	2021	2022	2023
Cattle numbers in total (´000 head)	1 359	1,390	1,370
Cattle per 100 hectares of agricultural land (head)	39	39	39
Dairy cow numbers (´000 head)	362	357	358
Milk recording dairy cows (% of the total number)	95.6	95.7	93.8
Cows per 100 hectares of agricultural land (head)	16	16	16
Dairy cow - milk production (litres)	8,916	9,084	9,352
- milk fat content (%)	3.88	3.89	3.84
Recorded dairy cows - milk production (kg)	9,443	9,530	9,741
- milk fat content (%)	3.91	3.92	3.89
- milk protein content (%)	3.42	3.42	3.42
Milk supply to dairies (million litres)	3,124	3,161	3,288
Export of milk products (million litres)	1,352	1,442	1,516
Import of milk products (million litres)	1,112	1,095	1,177
Production of beef cattle (´000 tons of live weight)	165	170	170

13. PŘÍLOHY

ADRESY ČMSCH, A. S. A CHOVATELSKÝCH SVAZŮ

Českomoravská společnost chovatelů, a. s.
Benešovská 123, 252 09 Hradištko
E-mail: cmsch@cmsch.cz
Tel: 257 896 444
Datová schránka: 4vndkx2
www.cmsch.cz

Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s.
Sídlo Svazu - Radešínská Svratka
Radešínská Svratka 193, 592 33 Radešínská Svratka
E-mail: svaz@cestr.cz
Tel.: 566 620 917
Mobilní tel.: 607 618 476
www.cestr.cz

Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z. s.
Benešovská 123, Hradištko,
252 09E-mail:
office@holstein.cz
Tel.: 257 896 279
www.holstein.cz

Český svaz chovatelů málopočetných dojných plemen skotu, z. s.
Benešovská 123, 252 09 Hradištko

Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.
(Budova MZe, kancelář 416 B)
Těšnov 65/17, Praha 1 - Nové Město, 110 00
Tel.: 221 812 865
Mobil: 724 007 860
E-mail: info@cschms.cz
www.cschms.cz

Asociace chovatelů masných plemen skotu - Rapotín
Výzkumníků 267, 788 13 Vikýřovice

Unie chovatelů hospodářských zvířat
Benešovská 123, 252 09 Hradištko

Svaz chovatelů normandského skotu ČR
Dačice, Karlov-Bílkov 120, 380 01
Tel.: 384 420 081
E-mail: kolmanova@karlov-dacice.cz
www.normande.cz

VYBRANÉ ADRESY PLEMENÁŘSKÝCH ORGANIZACÍ

Družstvo pro kontrolu užitkovosti v ČR
Benešovská 123, 252 09 Hradištko
tel: 257 896 444
dku@dku.cz
www.dku.cz

Jihočeský chovatel, a. s.
Lipenská 869/17
370 01 České Budějovice
Tel: 387 780 180
E-mail: jchovatel@jchovatel.cz
www.jchovatel.cz

Chovservis, a. s.
Zemědělská 897, 500 03 Hradec Králové
www.chovservis.cz

CRV Czech Republic, spol. s r. o.
Vídeňská 340
252 50 Vestec
Tel.: 244 102 511
E-mail: info@crvcz.cz
www.crvcz.cz

Plemo, a. s.
Zarybník 516, 594 01 Měřín
Tel: 602 739 735
E-mail: plemo@agro-merin.cz
www.plemo.cz

Reprogen, a. s., Tábor
Husova 607
391 11 Planá nad Lužnicí
Tel.: 381 291 189-95
www.reprogen.cz

Plemenářské služby, a. s.
U Farmy 275, Kvítkovice, 765 02 Otrokovice

Natural, spol. s r. o.
Hradištko pod Medníkem 413, 252 09
Tel.: 257 740 348, 257 740 550
E-mail: natural@naturalgen.cz
www.naturalgen.cz

ProgresGen s. r. o.
Libeň 224; Libeř 252 41
Tel: 323 655 000
E-mail: info@progresgen.cz
www.progresgen.cz

ProBovin s. r. o.
V Olšinách 2300/75, Strašnice (Praha 10), 100 00 Praha
Tel.: 606 606 444
E-mail: info@abspb.cz

Plemko, s. r. o.
PLEMKO s.r.o.
Nemošice 29
Pardubice 530 03
www.plemko.cz

CBS - Czech Breeding Services s. r. o.
Komenského 221, 787 73 Grygov
www.cbsgen.cz

AGRO - Měřín, a. s.
Zarybník 516
594 42, Měřín
Tel.: 566 501 231
E-mail: agro@agro-merin.cz
www.agro-merin.cz

ISB Genetic, s. r. o.
Ledečská 2917 Havlíčkův Brod
580 01
E-mail: info@isbgenetic.cz
www.isbgenetic.cz

Chovatelské družstvo Impuls, družstvo
Bohdalec 122
592 55 Bobrová
E-mail: info@chdimpuls.cz
www.chdimpuls.cz

Zooservis, a. s.
ZOOSERVIS a.s.
Malá Bystřice 158
756 27 Valašská Bystřic
www.zooservis.net

Inplem
Farma Tehov, Dlouhá 311, 251 01 Tehov
www.inplem.cz

ADRESY VYBRANÝCH CHOVATELSKÝCH A CENTRÁLNÍCH LABORATOŘÍ

LRM Brno
Popelova 53, 620 00 Brno - Tuřany

MADETA AGRO, a. s. Centrální laboratoř
Rudolfovská 83, České Budějovice, 370 05

ADRESY VYBRANÝCH INSTITUCÍ

Ministerstvo zemědělství České republiky
Těšnov 65/17, 11000 Praha 1
E-mail: info@mze.gov.cz
Tel.: 221 811 111
https://eagri.cz

Agrární komora ČR
Počernická 272/96 108 00 Praha 10
www.akcr.cz

Státní veterinární správa ČR
Slezská 100/7, Praha 2, 120 00
Tel: 227 010 111
www.svscr.cz

Státní zemědělská a potravinářská inspekce
Květná 15, 603 00 Brno
www.szpi.gov.cz

Česká plemenářská inspekce
Slezská 100/7, 12000 Praha 2
E-mail: podatelnacpi@cpinsp.cz
Tel.: 296 326 221
www.cpinsp.cz

Státní zemědělský a intervenční fond
Ve Smečkách 33, Praha 1 - 110 00
Tel.: 222 871 871
E-mail: mailinfo@szif.cz
www.szif.cz

Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i.
VÚŽV, v. v. i.
Přátelství 815
104 00 Praha - Uhříněves
Tel: 267 009 650 (sekretariát)
www.vuzv.cz

ZDROJE INFORMACÍ

- Českomoravská společnost chovatelů, a. s., Hradištko,
- Českomoravský svaz mlékárenský, Praha,
- Český statistický úřad, Praha,
- Český svaz chovatelů masného skotu, z. s., Praha,
- Legislativa EU,
- Ministerstvo průmyslu a obchodu, Praha Ministerstvo zemědělství,
- České republiky, Praha Státní veterinární správa, Praha,
- Svaz chovatelů holštýnského skotu v ČR, z. s.,
- Svaz chovatelů českého strakatého skotu,
- Výzkumný ústav mlékárenský, Praha,
- Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI),
- Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i., Praha-Uhříněves SZIF – informační systém TIS,
- další www stránky

Vybrané části ročenky byly zpracovány v rámci řešení projektu MZE-RO0723

Ročenka

CHOV SKOTU V ČESKÉ REPUBLICE

Hlavní výsledky a ukazatele za rok 2023

Autoři: Jan Syrůček, David Lipovský, Martin Sládek

Lektoroval: Josef Kučera

Vydal: Českomoravská společnost chovatelů, a. s.

Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i., Praha-Uhříněves

Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s.

Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z. s.

Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

Neprodejné